

KEDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
2.50; pe 1 lună fl. 1.

Arti de Duminecă pe
an fl. 1.50.

pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se inapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

pe 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Grecii bătuți.

În vremuri de grele încercări în-
suflețirea este o putere, care face
științi. Când e vorba însă de a purta
un războiu împotriva dușmanului înar-
mat cu puști și tunuri, însuflețirea
nu numai până-ce se descarcă gu-
le omoritoare ale tunurilor. D'aci
decolo s'a mântuit: ori ai puști și
tunuri, cari trag repede, ori o iai la
mână...

Așa s'a întâmplat și cu Grecii.
Când ce Turcii au fost departe, în-
suflețirea pentru frații lor din Creta
a făcut să silească așa zicând pe
regele lor George a începe războiul
cu Turcia. Toată lumea li-a dat
sfatul să se astâmpere, că vor păți-o.
Dar ei n'au ascultat, ci porniți de
glorie, s'au aruncat în luptă, adevărat,
cu o rară vitejie, încât spre mirarea
oamenilor, i-au bătut pe Turci, cari
a început n'au luat nici ei în serios
puterea înarmată a Greciei.

Rușinați, Turcii s'au recules însă
și azi oștirea grecească se poate so-
coti cu înfrânta cu desevîrsire.

Și a fost destul, ca la Atena să so-
sească numai cea dintâi știre despre
înfrânta Turcilor, ca însuflețirea Gre-
cilor să se risipească și același po-
por, care în Dumineca Floriilor striga
sub ferestrele regelui: „Trăească răz-
boiul!”, — în Vineria-mare să ocărăască
pe regele, să arunce asupra oficeri-
lor cu pietri, să-i blasteme pentru-că
nu s'ar fi luptat bine, să ceară de-
punerea prințului de coroană, co-
mandantul oștirii, cu toate că înainte
de vreme îl slăviau ca p'un sfânt...

Așa-i poporul! când e însuflețit, îi
trebuie să aibă cui să se închine,
— ear' când e în nefericire, îi trebuie
... jertfă.

Și vai de regii cari ajung să fie
jertfa: ei își pierd tronul.

Când scriem aceste rânduri, din
Atena ne și vin știri, că guvernul
trebuie să cadă; mulțime de popor
s'a adunat înaintea palatului regal și
se cere, ca regele să plece, nu la
războiul însă, ci — acasă, de unde
a venit: în Danemarca.

Ear' din Kopenhaga, capitala Da-
nemarcei, se telegrafiază că bătrânul
rege Cristian se și pregătește a
trimite pe fiul seu, regele Greciei;
în vas de resbel rusesc așteaptă de-
semeni în portul Pireului în fiecare
zi ca să primească pe regele George
în caz — dacă ar fi silit — să
plece...

După o domnie de treizeci de ani,
regele poate păți un rege care
nu e o bătaie.

Primejdii era tronul de altfel și
regele nu ar fi început răz-
boiul cu Turcii. Atunci i-ar fi stri-

gat că e laș, că nu vrea să asculte
vocea poporului... Doar să știe, că
asupra regelui s'a făcut adevărată
sila, că el a stat mult la în-
doiala ear' când s'a început războiul,
ca să câștige și mai mult iubirea po-
porului și încrederea soldaților, a trimis
în luptă pe toți trei fii-sei mai
mari.

Că aceștia n'au putut învinge, nu
e vina lor, nici a regelui. Ci e vina
țării, care e mică și săracă, n'a pu-
tut deci să trimită contra Turcilor
soldați destui... Poporul, mulțimea
nu judecă însă astfel. El se vede în-
șelată: a așteptat izbândă și acum își
vede oștirea bătută. Și fiind-că pe
Turci nu se poate răzbuna, dă în casa
domnitoare, aruncă cu pietri în pro-
pria sei fii, în militari, cari nici nu
mai îndrăznesc să umble prin oraș.

O stare mai tristă nu se poate pen-
tru o țară. Noi compătîmim pe ur-
mașii poporului care în vechime fu-
seseră fala lumii.

Nu putem să nu ne aducem însă
aminte de multele ticăloșii ce Grecii
au făcut în Țeara Românească, pe
care au supt-o veacuri de-arândul;
nu putem să uităm, că frații noștri
din Macedonia sufer și acum din cauza
Grecilor, că astăzi iarna chiar, când
guvernul României după multe lupte
a reușit să dobândească dela Sulta-
nul Turcilor un mitropolit pentru Ro-
mânia din Macedonia, patriarhul grec
din Constantinopol a uneltit în chipul
cel mai păcătos, numai ca România
nu cum-va să se întărească.

Dacă Grecii învingeau pe Turci și
ar fi luat în stăpânire Macedonia, pe
care o doresc de mult, nici că mai
încape îndoiala: în 15—20 de ani se
isprăvia cu frații noștri din Macedo-
nia, căci guvernul grecesc le-ar fi în-
chis îndată toate școlile și bisericile, pe
când Turcii îngăduie ca România să
ajute anual cu sute de mii pe Ro-
mânia macedoneni.

Se mai știe apoi, că cu România
Grecii erau în mare dușmanie până
mai lunile trecute; ei voiau anume
ca România să schimbe legile și să
îngăduie ca Grecii îmbogățiți în Ro-
mânia să poată lăsa averile pentru
așezăminte din Grecia. Și fiind-că
România nu a vrut, ei rupseseră ori-
ce legătură diplomatică cu România
și foile lor înjurau în chip murdar
întreg neamul nostru.

E însă lucru creștinesc să ai mila
pentru nenorociți.

Vorba e, că ori-ce pățanie trebuie
să ne slujască și ca învățătură. Cu
Grecii nimeni n'a scos-o la cale. Ei
s'au stricat cu toată lumea. Acum
sunt la cuțite cu însăși Casa lor dom-
nitoare. S'ar pute ca ei să și gonească
pe rege. Nemulțumitori întotdeauna au
fost ei.

De aceea, pe cât de tare a trebuit
să ne înduioșeze însuflețirea cu care
s'au aruncat în luptă pentru frații lor,
pe atât de mult trebuie să ne gândim
că dacă învingeau Grecii, frații de ai
noștri ajugeau sub jug a cărui greu-
tate nu l-ar fi putut suferi, ci s'ar fi
lăsați aștepta.

Partid nou creștin în parlamentul austriac.

Deputații croați și sloveni din parlamentul
austriac au cercat să formeze un așa numit
„partid al Slavilor de sud”, astfel, că Austria,
pe lângă Cehi și Poloni, ar fi avut încă și
un al treilea partid slav. De acest plan însă,
deputații slavi au abzis, atât în urma dife-
rențelor dintre densii, cât și mai ales din mo-
tivul, că un asemenea partid n'ar fi putut
să conțene nici la spriginul ministrului-preșe-
dinte Baden, care ține foarte mult, să nu-și
înstrăineze prin aceasta partidul german-
liberal austriac.

Acum, într-una din zilele trecute, deputa-
tul croat Lagina a convocat la o adunare co-
mună pe toți deputații dalmațieni, istrieni,
sloveni și pe deputații greco-catolici din
Galiția și Bucovina, — cu toții la un loc: 36,
cari unanim au hotărât, ca sub numirea de
„partid slav-creștin național” să formeze
un deosebit partid politic de sine stătător
și cu program propriu deosebit.

Conform acestui program, noul „partid
slav-creștin național” va stăruia din toate
puterile, ca: toate chestiile politice, sociale
și de educațiune ale Austriei să fie rezolvate
după doctrinele religioase creștine, în primul
loc însă va născu: ca interesele materiale și
morale ale popoarelor slave să prospereze cu suc-
ces și ca biserică acestora să se bucure de liber-
tate deplină.

Călătoria Împăratului nostru în Rusia

soarta țărilor din răsărit.

La începutul săptămânii acesteia M. Sa
Împăratul nostru s'a dus în Țeara-Rusească,
unde a petrecut două zile. Călătoria acea-
sta a Domnitorului nostru la Petersburg
a fost întoarcerea visitei, ce Țarul Rusiei
o făcuse anul trecut curții noastre Domni-
toare la Viena.

În cercurile mai înalte politice însă așa
se zice, că întâlnirea celor doi împărați
pe pământul rusesc ar fi avut și o mare
țintă politică, în fața stărilor de lucruri în-
grijitoare și războinice din răsăritul Eu-
ropei.

Împăratul nostru a fost primit în Rusia
foarte bine și în chipul cel mai prietenos
și sărbătoresc.

La sosire și în tot timpul petrecerii
acolo a Majestății Sale, capitala Rusiei a
fost împodobită cu steagurile Austriei și
ale Rusiei, și iluminată în mod stră-
lucit.

Despre această călătorie a Monarchului
nostru, toate foile din Europa scriu cu mult
respect și îi atribuie mare însemnătate.

În însăși cercurile diplomatice rusești se
susține părerea, că cu prilegiul întâlnirii
Împăratului nostru cu Țarul în Petersburg,
vorba a fost mai ales de așa numita chestiune
orientală și de ținuta ce trebuie să se ob-
serve în viitor față cu această chestie. Din
amendouă părțile se dorește, ca între Austro-
Ungaria și Rusia să se facă o legătură

de bună înțelegere în ceea-ce privește po-
litica de pace în partea din răsărit a Eu-
ropei.

În Rusia se crede, că Sultanul ar fi gata
să abdică de insula Creta în favorul Ța-
rului, dacă acesta ar garanta de aci încolo
întregitatea imperiului turcesc.

Din a sa parte, Rusia ar pretinde să-și
poată înființa în stul Suda dela insula
Creta un port pentru corăbiile sale, pentru
ceea-ce ea ar garanta întregitatea terito-
riului de azi al Turciei europene. Spre a
ajunge aceasta însă, Rusia are trebuință și
de învoirea Austro-Ungariei și a Germaniei,
crezându-și deja asigurată învoirea Franței.

Războiul greco-turc atinge în primul loc
interesele Austriei și ale Rusiei. Interesele
Austro-Ungariei în Balcani se bazează pe
ale vecinului celui mai apropiat; ear' inte-
resele Rusiei se întemeiază pe comunitatea
de religie și naționalitate cu popoarele de
acolo.

Vorba e acum, ca între Rusia și Austria
să se ajungă la o înțelegere.

Dacă aceasta se poate ajunge, atunci s'a
făcut foarte mult și tocmai asta ar fi ținta
întâlnirii din zilele acestea a Împăratului
nostru cu Țarul.

De o stabilire sau de o convenție spe-
cială nici nu e trebuință în acest caz.
Ajunge cu desevîrsire să se învoiască aci
Austro-Ungaria și Rusia și să se înțeleagă
ele între oaltă asupra lucrului, pentru-că
războiul dintre Turcia și Grecia să înceteze
și împrumutat să se respecte interesele
amândorora.

Pacea Europei.

Eată toastul pe care l'a rostit în
ziua de 27 c. Țarul Rusiei la prânzul
dat în onoarea M. Sale Monarchului
nostru:

Prezența între Noi a M. Voastre Ne
fericește. Țiu foarte mult să Vă mulțu-
nesc pentru această nouă dovadă a prie-
teniei sincere ce ne leagă. Amicizia
aceasta o întărește și comunitatea de
vederi și principii, al căror țintă este
să asigure popoarelor noastre bine-
facerile păcii. M. Voastră cunoaște
sentimentele de afecțiune pe care le am
pentru persoana M. Voastre și cunoaște
și importanța deosebită ce atribuim fap-
tului ca în privința scopului înalt ce
urmărim, între Noi să fie solidari-
tate deplină. Ridic paharul în sănă-
tatea M. Voastre, în sănătatea M. Sale
Împărătesei Regine și pentru întreaga
familie cesară și regească.

Maiestatea Sa Monarchul nostru a
răspuns:

Adânc impresionat de prietinoasa pri-
mire, de care M. Ta ai avut grațiosi-
tatea a mă face partaș, de multa aten-
țiune, cu carea sunt încunjurat deja din
momentul când am pășit peste frontiera
acestui imperiu, satisfac dorinței inimii
mele când pentru aceasta esprim M.
Tale profunda și sincera mea recunoș-
tință. Mă bucur, că în aceasta ved nouă
dovadă a strânsei prietinii, carea pe
sentimentele reciproce stime și lealități,
formează permanenta garanță a păcii
și bunăstării spre fericirea popoarelor
noastre. În sigura conștiință a trium-
fului acestei cestinii voiu fi tot-d'aua
fericit, că pot căuta la mult prețuitul
sprijin al M. Tale, și convins despre

succesul ce negreșit va urma al acestor nisuițe comune ale noastre, — ridic paharul în sănătatea Majestății Tale, a M. Sale țarului și în sănătatea familiei țarești.

Din Dieta maghiară.

— Ședința dela 28 Aprilie. —

În luna aceasta întâia ședință s'a petrecut cu interpelarea contelui Apponyi.

În fața stărilor de lucruri d'acum, când adică întreg Balcanul e în fierbere, ear' la Petersburg e vorba de încheierea unei legături între două state: Austro-Ungaria și Rusia, șeful partidului național întreabă pe primul ministru Bánffy:

„Este stabilită între puteri o oarecare înțelegere în privința principiilor, după care ar fi să se încheie o pace între Turci și Greci? Dacă e vorba ca să nu se facă nici o schimbare în teritoriul celor două state, după-cum se crede, nu ar fi bine oare și potrivit, ca guvernul austro-ungar să vină cu propuneri cari, primite de marile puteri, să împedecă războaiele fără nici un folos?”

„Călătoria M. Sale la Petersburg este ea o acțiune politică menită a schimba relațiile noastre de alianță, ori și fără schimbarea acestora se ajunge cu Rusia la o înțelegere în ceea-ce privește starea de lucruri a țărilor din răsăritul Europei?”

Peste trei zile primul-ministru Bánffy va trebui să dea răspuns.

Din Țeara-Moșilor.

Sântem rugați a publica următoarele:

În Nr. 60 din 1897 al „Tribunei Poporului”, un Moș are plăcerea a mă denunța lumei respective a mă hull, că în anul trecut aș fi luat parte la un banchet millenar ținut în Câmpeni și că la acest banchet aș fi toastat și petrecut până în zori de zi.

Dorind a răspunde acestui moș-nemot, căci nu are curagiul a se arăta, știind că numai hulește, rog pe On. redacțiune a 'mi-l descoperi, conform declarațiilor ei în cuvântul redacțional, după care a declarat, că corespondențe pentru afaceri personale se vor publica numai cu subscrierea autorului.

Aceasta o doresc numai pentru aceea, ca să știm cui avem să ne închinăm în munții noștri și apoi că de va fi un individ, care nu știe ce face, am să-l cert, ear de va fi unul care știe ce scrie, am să-i răspund precum 'i-se va căde.

Până atunci declar, că la banchet millenar nu am fost, că toast pentru sərbarea unui atare banchet nu am ținut și până 'n zori de zi eu nu am petrecut, ci cu totul altfel s'a petrecut afacerea, despre care corespondentul numai poate a auzit dela cineva, căci de ar fi fost present, nu cred să poată scrie în mod atât de reutacios, afară de nu va fi negru la suflet.

Câmpeni, 8 Aprilie v. 1897.

Romul Furdui,
protop.

Inregistrăm cu plăcere desmințirea.

Scopul nostru este a descoperi numai adevărul și nu ne face de loc plăcere putând dovedi, că un Român s'a abătut dela calea națională.

Credem însă că toamă în interesul adevărului, dl Furdui poate să ne scrie cum s'au întâmplat lucrurile și fără-ca noi să numim pe autorul corespondenței; și așa e vorba nu că cine invinueste, ci dacă faptele imputate s'au petrecut ori nu?

Războiul greco-turc.

Nouă înfrângere. — Regele în primejdie. — Demisia cabinetului. — Temeri de revoluție.

Privitor la războiul dintre Greci și Turci, ni-s'au trimis știrile pe cari le dăm mai la vale.

Atena, 28 Aprilie.

Miscarea și agitația de ieri a degenerat în adevărată răscoală. Populația enervată de tot felul de știri contra-zicătoare care se pun în circulație de sute de mii de suplimente ale ziarelor; încurajată de șefii opoziției care acuză pe guvern de nepriecpere, — s'a datat la jăfuirea magazinelor de arme.

A jăfuit trei magazine mari.

Iritația e de nedescris.

Deputații sânt răspunși prin mulțime și încearcă în zadar să o liniștească.

Demisia cabinetului Delyanis e sigură.

Ziarele publică apeluri desperate, implorând populația să se liniștească.

Nemulțumirea contra familiei regale și a guvernului Delyanis e extraordinară.

Patruzeci de deputați pleacă mâine la Farsalos pentru a îmbărbăta armata.

O nouă șovăire a armatei grecești va fi desigur urmată de o teribilă catastrofă.

La Farsalos sânt concentrați abia 10,000 oameni.

Trupele dela Nezeros sânt perdute.

Cu toate acestea guvernul din Atena a comunicat puterilor că continuă războiul.

Proclamație.

Atena, 29 Aprilie.

În urma proclamației pe care au dat-o deputații opoziționali, cari roagă pe cetățeni să nu provoace disordine, situația pare că s'a mai ameliorat. A contribuit mult la asta și furtuna de ieri, care băntuind orașul toată ziua, a făcut cu neputință aici adunare pe stradă.

În apelul către popor, deputații spun: „Dușmanii noștri sânt pe pământul Greciei. Armata noastră în fața lor. Cine în asemenea momente ar strica ordinea din lăuntrul țării, s'ar face d'adrepul aliat al dușmanilor.”

O nouă înfrângere a Grecilor.

Constantinopol, 29 Aprilie n.

Trupele grecești au fugit și dela Tricala și Volo, unde a sosit deja avantgarda armatei turcești.

Salonic, 29 Aprilie n.

Trupele turcești dela Losfahia au fost înfrânte. Au căzut 400 soldați greci. Răniți sânt o mulțime.

Greci însuflețiți.

Atena, 29 Aprilie n.

Milionarul Averos a dat 30 milioane pentru a se urma războiul. Zarifopolos, din Marsilia, a dat 2 milioane, ear un alt grec din Alexandria (Egipt) a trimis ministrului de resbel un milion pentru a se urma războiul.

Atena, 30 Aprilie.

Camera deputaților n'a putut ține ședință, din cauză că nu au venit destui deputați. Agitațiunea e la culme. Înaintea Camerii s'au adunat peste 10.000 oameni, cari injură guvernul. Opoziția a numit pe mai mulți deputați guvernamentali, cari deși sânt în Atena, n'au venit la ședință. Opoziționalul Valetta a ținut mulțimei discurs, spunându-i să aibă încredere în patriotismul opoziției.

Pe Ralli, șeful opoziției, l'au dus în triumf până acasă. Ținând vorbire

poporului, Ralli a zis: „Prin politica „sa de partid nenorocită, Delyanis a „scurșit o sinucidere, dar' a dus la „prăpastie și țeara.”

Eri seara s'a ținut un consiliu de ministri sub presidența regelui.

Atena, 30 Aprilie.

Delyanis a prezentat regelui demisia întregului cabinet.

Principii în primejdie.

Atena, 30 Aprilie.

Sânt mari îngrijiri cu privire la soarta principiilor Nicolae și George. Prințul Nicolae era în divisia pe care Turcii au înconginrat-o la Nezeros, ear' prințul George a plecat de două zile spre Salonic cu flota.

Pacea.

Paris, 30 Aprilie n.

Se crede, că Grecia nu va mai continua războiul, deoarece-ce vestieria îi este sleită și astfel în curând va trebui să ceară intervenția marilor puteri pentru a se încheia pace.

Marile puteri ar fi dispuse a mijloci pacea pe lângă următoarele condițiuni: Grecii vor deșerta Creta, ear Turcii Tesalia; Poarta va proclama autonomia Cretei; situația internațională a Cretei s'ar arangia de un congres; Grecia va plăti Turciei despăgubiri de războiu.

Condițiunile, sub cari Poarta este dispusă a încheia pace, și pe cari le-a comunicat ambasadorului Germaniei, sânt următoarele: Grecii să părăsească Creta; Tesalia să rămână a Turciei, ear' Grecia să fie redusă între hotarele pe care le-a avut înainte de 1881.

Osman Pașa.

Vestea că Osman-Pașa, „leul dela Plevna” a fost trimis în Tesalia, ca generalisim având dela Sultan puteri extra-ordinare, a străbătut ca fulgerul prin toată Europa.

E aproape de neînchipuit, cât de mult adoră Turcii pe acest general.

Și au și dreptate. Rar militar cu o carieră mai plină de fapte strălucite. Câte-va date biografice și se va convinge ori cine:

Osman Pașa, născut în 1837, la Armassia, în Asia-mică, își făcui primele studii la Constantinopol, intră în școala militară și pe urmă, în 1853, intră în armata activă. La 19 ani a luat parte în războiul Crimeei și se distinse așa fel, că fu numit imediat oficer în garda imperială. Osman fu apoi trimis, ca șef de batalion, în 1867, să liniștească o răscoală în Creta. Când în 1876 isbucni războiul sərb-turc, Osman primi ordinul de a uni divizia sa din Vidin cu restul armatelor turcești și să meargă contra Sărbilor. În acest războiu se distinse atâta, contribuind la victoria armatelor turcești, încât primi gradul de Mușir (mareșal).

Isbucnind, apoi, resbelul ruso-turc, Osman fu trimis pe teatrul de războiu. Ajuns aci, se stabilii la Plevna, având cu sine 36 batalioane și 44 de tunuri. Aci începe opera strategică a lui Osman-Pașa și Plevna e consacrată gloriei lui militare.

La Plevna a fost atacat întâiu de generalul rus Krüdener, dar' acesta fu respins cu pierderi mari. Atacat din nou, ceva mai târziu, tot de Krüdener, îl respinse și de astă-dată sub o ploaie de focuri. Aceste succese 'i-au adus lui Osman-Pașa o serioare de felicitare din partea Sultanului Abdul Hamid.

Și, stabilit aci, el era o piedică pentru înaintarea Rușilor. Rușii, însă, primiră aju-

torul Românilor, pe care îl cerură în numele creștinătății. După ce Grivița căzu în mâinile Românilor, se hotărî asaltul definitiv al Plevnei. Un nou atac avu loc din partea armatelor creștine, dar' Osman îl respinse cu succes, luă înapoi pozițiile dobândite, afară de Grivița, pe care Români o apărară cu bravură. Generalul Todtleben fu chemat în grabă. Și acesta propuse, ne fiind alt chip, ca Osman Pașa să fie redus prin foame. Planul fu primit. Timp de trei luni de zile, Osman Pașa a resistat, ținând pe loc armatele ruso-române.

Foamea și bolile băntuiau lagărul său, dar' soldații nu cărtiau — atât de mare era încrederea lor în Osman.

La 13 Noemvrie, marele duce Nicolae îi trimite un sol, cerându-i să curme o rezistență zadarnică. Osman refuză. În cel din urma la 10 Decemvrie, lipsit de mijloace și cu trupele bolnave, făcu o ultimă sfortare luând ofensivă, dar' nici el nu mă putea nimic contra armatelor ruso-române ce-l încungiurau din toate părțile. Împreună, doborât de număr și rănit, Osman se dădu prizonier generalului român Cerchez.

Fu primit cu multă curtenie de marele Duce, care îl felicita pentru apărarea Plevnei „una din cele mai mari fapte militare din istorie”. Ear' când 'i-se dădu înapoi sabia, Împăratul Alexandru îi zise: „Mareșale, ia-ți sabia! ești demn să o porți”.

Azi, la bătrânețe, Osman Pașa mai are încă odată privilegiul de dus lupte și — de sigur — de înregistrat biruințe.

Prezența lui, vădit, înviorează pe Turci, cari îl consideră în luptă ca talisman.

Edhem-pașa.

Asupra lui Edhem-pașa, comandantul oștii grecești, care a bătut pe Greci, se comunică un detaliu interesant.

Comandantul armatei turce din Tesalia a luat parte în războiul dela 1877, în calitate de general de brigadă. Luat prizonier la Plevna, Edhem-pașa a stat în București timp de o lună de zile, până când a fost transportat, împreună cu cei-alți prizonieri turci în Rusia.

După terminarea războiului, când prizonierii turci au fost eliberați, Edhem-pașa a trecut din nou prin București.

Păgânismul se întinde.

În fie-care zi Ungurii se plâng, că dintre denșii toți mai mulți își lapădă legea.

Astfel vin acum înșiși protestanții, cari au spriginit și ei guvernul ca să facă noile legi bisericesti, și în foaia lor „Protestans egyházi és iskolai lapja” se plâng amar, că credincioșii bisericii ungurești protestante își părăsesc cu grămada legea. Un preot scrie, că în data ce trec cei 5 ani, după cari nu mai trebuie să plătească nici un bir preotului din a carui pastorie iese, tot satul are să se facă păgân, să se declare — după cum îngăduie legile ungurești — fără biserica și fără Dumnezeu!

De aceea preoțimea și învățătorimea din tractul Siklós în adunarea ce a ținut zilele acestea, între alte hotăriri a adus și pe următoarea:

„Am așteptat destul suferind mizerie, am ajutat statul destul, lipsindu-ne pe noi. Dacă durerile noastre nu vor fi îndreptate, ne declarăm gata a sprigini în politică partidul popular, ori alt partid, care ar cere revizuirea!”

Cei mai neaoși unguri cer deci revizuirea legilor bisericesti, intrate în viață abia d'un an de zile.

Bun e D-zeu, și nu va trece mult până ce-i vom vedé pe toți dându-i cu capul de păreți și plângend proștii ce au făcut, când au ascultat de ei dani și au spriginit până și guvernul, care făcea legi pentru... lăfărea pe păgânismului!

Aromânii în poezia neogreacă.

Românii macedoneni. — Sculptori, pictori și poeți. — Poetul Cornaro. — O epopee.

Știința, care studiază pe om în timp și în loc, ne învață, că arta totdeauna și în ori-ce țară este produsă de acea seminția de oameni, din care ies meșterii și lucrătorii.

Să știe, că în Peninsula Balcanică, teatrul războierilor de acum, cel mai îndemnat meșter și mai bun arhitect, cel mai bun argintar, pietrar, ci-selar, bijutier și lucrător de vesminte brodate cu aur este *Românul macedonean*. Icoanele cele mai cu gust și artistice desemnate, apoi icoanele gravate în argint, precum în trecut așa și în zilele noastre sunt bine căutate și se pot afla în casele tuturor Românilor, chiar și dincoace de Carpați, d. e. la Brașov.

Argintarii *aromâni* au fost și *cri din-tăiu* pictori, cari trecând în Italia, s'au făcut nemuritori prin operele lor de artă, ca d. e. *Orcagna, Donatello, Brunelleschi* și alți mulți, cari emigrând din Balcani, au dus cu sine și arta sculpturii și a picturii.

Ce dovedește asta?

Dovedește, că artele și îndeosebi arta pretinsă *byzantină* este artă eșită din *creări românești*.

Dar' nu numai în arta picturii, sculpturii și a arhitecturii au excelat și mai excelează încă Aromânii. Pe *teremul poeziei* încă au produs opere nepieritoare. Poezia lor populară poate sta alături cu ceea a altor popoare din Europa. Aceiași duioșie, aceeași jeluire, mândrie și vitejie se reoglindează și în poezia lor, ca și în ceea a Românilor de dincoace de Dunăre.

Durere însă, că nu tot astfel putem zice și despre poezii mai noi ai Aromânilor, ceea-ce cu mândrie o zicem despre acei genii necunoscuți ai poporului poet.

Sculptori, pictori și poeți.

Aruncați de soarte în mijlocul Balcanilor, incongiurați de neamuri străine,

Aromânii de mult și îndeosebi dela 1821 încoace au început a fi pentru Greci, acea ce suntem noi cei din Ardeal și Ungaria în fața Maghiarilor: o turmă bună de exploatat.

Aromânii au fost asimilați de cultura grecească, literatura grecească au început s'o cultive frunțașii minții Aromânilor. Azi, și în genere în veacul acesta tot ce Grecia are mai prețios, mai de valoare, e *aromânesc*.

Aromânii au dat Grecilor scriitori ca *Theodor Cuvraleoth, Constantin Haği, Cehanvi, Caiceu, Mantuca, Tarpu, frații Pamperii, Lupan, Rosa, Darvari, Piru*, prof. univ. în Atena, *Both*, le-giuitor, *Postolova, Nafu*, și în fine marele poet *Rigas* născut în satul *Velstina*, pentru care Turcii îl și numiau *Velstenli*.

El e unul dintre cele mai mărețe figuri ale literaturii neogrecești și el e cel dintăiu, care prin focul sacru al poeziilor sale a știut aprinde în inima Grecilor făclia libertății. Legănat de ideile revoluției franceze, a îndemnat poporul grecesc la lupta sfântă a libertății și punerea la cale a luptei pentru neatarnarea Grecilor în mare parte agitațiilor sale au a se scrie. A plătit însă cu viața patriotismul său, căci a fost omorât la Belgrad.

O altă stea nu ma puțin strălucitoare pe orizontul literaturii neogrecești e și *Vincențiu Cornaro*, carele s'a născut la *Sitia* în Creta. El încă a fost Aromân din Macedonia, ai cărui părinți neliniștiți au fost siliți a-și parasi locul de naștere și a trece marea pentru a se așeza la Creta asemenea altor Aromâni, cari s'au refugiat în Croația, Slavonia, Istria, România, Austro-Ungaria, Rusia, ba chiar și în Asia-mică, unde acum în timpul din urmă i-a aflat domnul Burada.

Poetul Cornaro.

Dar' să nu lungim vorba și se facem cunoscută lucrarea acestui poet.

Serierea principală a lui Cornaro e din veacul al XVII-lea, probabil că a fost alcătuită între anii 30 și 40.

Ea a fost retipărită la Veneția, cam după o sută de ani dela ediția primă și poartă titlul: *Erotokritos, epopee neogreacă, în cinci cânturi*.

Ce privește limba, ea e scrisă în dialectul cretan și limba e foarte încărcată de cuvinte române, așa încât ea nu poate fi înțeleasă de către Grecii din toate provinciile. În cele vre-o zece mii de rinduri ale epopei se simte influința lui Homeros asupra lui Cornaro. În comparații, asemănări în descrierea luptelor, se observă o mare dar' totodată și succasă imitare a lui Homer.

Epopea lui Cornaro încă dela apariția ei a fost cu drag cetită de către alfabeții Grecilor și încă și în zilele noastre o cetesc cu sete. Poporul cretan cânta părți întregi din această epopee și eroii ei *Erotokritos* și *Aretusa* sunt considerați ca eroi ai poporului grecesc, eroi cari sunt cântați astăzi chiar și în poeziile populare ale Cretanilor.

O epopee.

Cuprinsul ei este următorul: Unica și frumoasa fiică a lui Herakles, domnitorul Atenei, se îndrăgostește în *Erotokritos*, fiul celui mai înalt funcționar dela curtea ateniană. Dragostea lor însă o descopere regele, carele infuriindu-se de mânie arestează pe tatăl lui *Erotokritos*, ear' aceasta se refugiază în țeri străine. Într'aceste se pun la cale jocurile naționale, deprinderile de gimnastică dela *Olymp*, la care iese învingător însuși *Erotokritos*, căruia fiica regelui îi predă o cunună de lauri. În cântul al III-lea urmează o scenă de amor. Privirea lui *Erotokritos* se întâlnește cu a *Artusei*, la fereastra zidului, care desparte palatele regelui și al părintelui lui *Erotokritos*, care ca să alunge supărarea fiului său, cere dela regele mâna fiicei sale. Regele se furie din nou și din nou alungă pe *Pysistratos* ear' pe fiul său *Erotokritos* îl silește să se exileze. La despărțire *Aretusa* îi dă lui *Erotokritos* un inel.

Într'acestea sosesc delegații regelui byzantin, cari peșesc pe *Aretusa* pentru fiul domnului lor, care la jocurile ultime a escelat prin pompoasa-i îmbrăcăminte. *Aretusa* însă spune părinților, că nu voește să se mărite. Regele se infuriază și pe *Aretusa* o alungă în temniță.

La trei ani după exilarea lui *Erotokritos*, regele Atenei se încercă în războiu cu *Blantistratos*, regele Românilor, cari aprinzând tot ce le eșea în cale, se apropiu de Atena cu gând să o supună.

Erotokritos pornește și el înspre Atena, și se amestecă în războiu, luptându-se ca un leu și atrăgând atențiunea și admirațiunea tuturor. *Blantistratos* însă înaintează din ce în ce și încungiurat numai de 20 de viteji se apropie de Atena și era cât pe aci să pună mâna pe însuși regele atenian, dacă nu-l scăpa *Erotokritos*. Se leagă apoi un armistițiu de 12 zile pentru îngroparea morților, căci în luptă căzuseră 10 mii de Români și 8 mii de Greci. Nici nu a trecut vremea armistițiului, și eată că sosește din țara „Francilor“ nepotul lui *Blantistratos*, tinerul și voinicul *Aristos*. Acesta cere dela regele atenian un viteaz grec, cu care să se bată și cel ce va rămânea învins, învins să fie și poporul căruia aparține. *Aristos* a căzut, rămânând învingător *Erotokritos*, căruia *Aretusa*, cu învoirea regelui, îi întinde mâna și trăiesc o viață fericită.

Acesta e cuprinsul epopeei, care și din punct de vedere limbistic e de cea mai mare valoare, căci a fost compusă înainte de asta cu două sute de ani, când limba neogreacă de azi era în fașie. O mulțime de cuvinte românești s'au încetățenit în limba greacă tocmai prin epopea lui Cornaro. Dorul de libertate ce se reoglindează în opera lui Cornaro, e o viuă dovadă despre însuflețirea Aromânilor pentru libertatea altora, atunci ca și în zilele noastre.

Poezii *Rigas*, carele a murit moarte de martir și *Cornaro*, cu dreptul îi

La Calvar!

„Să pleci, să pleci către Calvar
La sfânta mănăstire
Și'n drumul tău cel solitar
Pe Christ să-l iai de mire.

Ca mamă bună 'n locul meu
Pe Precesta Preasfântă,
Ca tată bun pe Dumnezeu —
La drum, la drum te-avântă!...

Musică, joc, ce dragi îți sunt,
Ai să le lași la o parte
Și-al Domnului frumos cuvânt
Să-l cauți în sfânta carte.

În mică odăița ta
S'aprinzi mereu tămăie,
Curată ție inima
În veci ca să-ți rămăie.

Și gânduri din trecut de-ți vin
Departă-le de tine;
Să scapi, să scapi de ori-ce chin,
De lacrimi și suspine.

Și dacă-ți va eși în drum
Vre-un flăcău, fă-i cale,
De-a merge către deal — acum —
Tu să o tai la vale.

Ear' dacă cumva-ți va zimbi,
Să mi-l privești prea rece,
Mai mult el nu te-a urmări,
Fiori ce-l vor mai trece!..

Copilă, n'ai să te gândești,
Ridică sfânta cruce
Ca fericită să trăești,
În raiu să te poți duce.

Să pleci, să pleci către Calvar
La sfânta mănăstire
Și în drumul tău cel solitar
Pe Christ să-l iai de mire.

Ca mamă bună 'n locul meu
Pe Precesta Prea Sfântă,
Ca tată bun pe Dumnezeu —
La drum, la drum, te-avântă!..

Așa vorbește cu glas stins
Măicuța. Cea copilă,

Se plânge. Trist e al ei plâns,
De tot să-i plângi de milă.

Ea măne chiar în dalbe zori
Intra-va 'n mănăstire,
Prin câte lacrimi și fiori
Uita-va cea iubire...

Aula numai, ce a iubit
Va ști a ei povoaară,
Ea pân' la a zorilor ivit
Dorește ca să moară!

Iosif Stanca.

GÂNDIRI.

O carte bună este un prietin; ne răspunde fără frică și ne ne încuragiază fără să ne lungească.

Barbatul cu judacată și nevasta cu răbdare
trăiesc în liniște.

Casa în care nu e femeie și nu arde focul
în vatră, este casă pustie.

Ou roșu de Paști.

Novelă din popor. —

„E Vineria-mare. Ziua sfintelor patimi, când Mântuitorul nostru, Domnul Iisus Christos, a murit moarte de cruce pentru păcatele noastre!..

În această sfântă zi, tot creștinul evlavios și cu iubire către legea sa moștenită, cea mai scumpă avere dela moși-strămoși, — se roagă lui Dumnezeu să-i ajute a se apropia „cu credință și cu dragoste“ de sfânta Înviere!

Scumpă este înaintea noastră legea strămoșească! Și are să fie și mai scumpă! Străinii și păgânii au dușmănit vecinic și dușmănesc mereu legea noastră creștină. Încearcă a sări și azi ca lupii 'n stână asupra turmei noastre. Dar' noi avem s'o apărăm. Avem să ne facem — dacă va cere trebuința — toți mucenici. Să urmărim toți Mântuitorului Christos, precum întru toate i-a urmat Românilor:

„Brancovanul Constantin

„Boier vechiu și Domn creștin“...

Care a zis tureilor turbați:

„De-ți mânca și carnea mea,

„Nu mă las de legea mea;

numese grecii poeți naționali, căci ei deși Aromâni, totuși au fost cei dintâi cari au aprins în inimile grecilor faclia sfântă a libertății, carea este cel mai sfânt cuvânt din întreg dicționarul omenesc.

Budapesta.

A. Blondin.

Episcopatul unit

și

GUVERNUL UNGURESC.

In numărul dela 12/24 c. „Unirea“ dela Blaj dă următoarele lămuriri cu privire la faptul, că în Casa Magnaților I. P. S. Sa Mitropolitul Blajului și episcopii de Gherla și Lugoj au votat cu guvernul:

Pentru desbaterea bugetului s'au ținut în casa magnaților două ședințe, una în 8 și alta în 9 Aprilie a. c. În cea dintâi s'a desbătut bugetul în general, și la această desbatere au luat parte și episcopii catolici de rital latin, cari prin rostul arhiepiscopului Samassa dela Agria au primit împreună cu ceilalți magnați bugetul în general. Dacă aceasta au făcut-o episcopii latini, cari nu trăsesc din bugetul statului, cu atât mai vârtos au trebuit să o facă episcopii noștri, dintre cari cei dela Gherla și Lugoj își au dotațiunea din acel buget.

În ședința a doua dela 9 Aprilie s'a continuat desbaterea bugetului în special, și la urmă s'a pus la vot așa numita apropiere, că anume casa magnaților însărcinează guvernul actual cu executarea bugetului ori ba?

La această ședință episcopii de rital latin n'au luat parte și nici nu au avisat pe episcopii noștri, că ei nu se duc la aceea. Ai noștri episcopi însă n'au putut lipsi, și eată pentru ce.

Conferința episcopescă, fiind arhiepiscopul dela Caloccea cam bolnav, a însărcinat pe mitropolitul nostru, să facă protestul obișnuit de mulți ani în contra înferirii venitelor fondului catolic al universității din Budapesta în bugetul statului. Fiind-că mitropolitul nostru avea să se achiteze de acest obligament, a trebuit să participe și la ședința din 9 Aprilie, ear' episcopii noștri dela Gherla și Lugoj vor fi crezut, că nu este cuviincios, să se deslipească de mitropolitul lor și să-l lase singur, și astfel au mers și ei la ședință, și în această privință credem, că ori-cine le va da dreptate.

Venind în aceeași ședință la vot chestiunea apropierei, contele Dessewffy Aurel, care totdeauna a apărât politica partidului național maghiar, a prezentat un proiect de rezoluțiune, prin care se propunea, ca apropierea să nu se voteze și astfel să se dea vot de neîncredere guvernului actual. Primirea acestui proiect de rezoluțiune involva

așadară în același timp un vot de încredere pentru partidul național al lui Apponyi.

Acum dacă episcopii noștri ar fi votat pentru propunerea lui Dessewffy Aurel, ei s'ar fi identificat cu un partid politic, care nici într-o privință nu s'a arătat a fi pentru noi mai bun decât guvernul actual. Identificarea aceasta ar fi fost fără de nici un rezultat, pentru-că partizanii lui Dessewffy erau atât de puțini, încât votul arhierilor noștri nu ar fi fost hotărțitor în favorul lor.

Altecum toată acțiunea lui Dessewffy n'a avut un caracter serios, căci pe când în ziua precedentă au fost de față foarte mulți magnați din opoziție, pe atunci la votarea proiectului de rezoluțiune al numitului conte abia s'au aflat numai vre-o câțiva. Dar' pe când episcopii noștri nu ar fi folosit partidului lui Dessewffy cu votul lor, ar fi stricat șie-și și intereselor bisericești, pentru-că și-ar fi atras ura și urgia guvernului, care este destul de puternic de a strica și lor și intereselor bisericești și școlare, pe cari ei le reprezintă, mai vârtos dacă considerăm, că nici un partid politic și cu atât mai puțin al lui Apponyi nu ar trage la răspundere pe guvern pentru eventualele lovituri îndreptate împotriva noastră.

Ast-fel stând lucrul, întrebăm că, dacă episcopatul latin atât de puternic nu a cutezat să ia poziție pentru propunerea lui Dessewffy și poate și din cauza aceasta a absentat dela ședință, pentru ce se așteaptă aceasta dela episcopii noștri, cari și alt-cum au destule greutăți și necazuri?

Între împregiurările date episcopii noștri numai așa au putut lucra, precum au lucrat și numai votând pentru Dessewffy ar fi făcut o figură tristă, căci s'ar fi angajat pentru un partid politic tot așa ori poate mai șovinist decât cel dela putere, ar fi făcut o demonstrație fără nici-un rost și s'ar fi pus în conflict cu un guvern, care are încă încrederea coroanei și prea mare putere spre a-și pute răbuna în contra episcopilor noștri și în contra intereselor reprezentate de ei.

Episcop bun.

A fi bun cu turma ce păstorește, eată cea mai scumpă însușire pentru un episcop românesc.

Noi simțim întotdeauna o deosebire mângâiere și bucurie, când ni-se dă prilegiu să auzim despre fapte bune, fapte românești, sevrișite de episcopi români.

De aceea dăm loc de cinste următoarei adrese de

Mulțumită publică

Prea Sfinției Sale

Domnului Episcop Nicolae Popea

Caransebeș.

Datorință creștinească avem pentru marea binefacere ce ne-ați făcut-o dimpreună cu

fruntașii diecesei noastre, a Vă aduce tuturor sincera noastră mulțumită.

Indemnul de a Vă mulțumi și pe această cale ne dă: aducerea aminte despre greutățile mari ce le-ați întimpinat pentru binele și fericirea noastră atunci, când ne-ați fericit cu cumpărarea dominiului de aici pe sama diecesei noastre.

Da, în primăvara anului 1893. marele proprietar dl Dr. G. Săcoșan se decise a vinde moșia sa de 2004 jugere; mulți doriau să cumpere această moșie, dar' D-Sa ca Român prefera a vinde Românilor; comuna noastră încă reflectă ca foarte interesată, însă lipsiau banii.

La repetiția noastră rugare, îndreptată și către alți mulți fruntași ai diecesei noastre, ați binevoit [după-ce V-ați convins și dela alții de starea lui] a cumpăra acest dominiu și, cumpărându-l, ne-ați dat ocaziune și îndemn a ne estinde economia și desvolta averile noastre. Ați făcut o faptă măreață și laudabilă, care revarsă bucurie în inimile noastre.

Bucuria noastră s'a mai mărit atunci, când Prea Venerabilul Sinod eparchial prea grațios s'a îndurat și a încuviințat pe sama noastră vânzarea cu amortisare a vacantelor și a pământului din parcela „Fața“, vizându-ni-se în total circa 600 jugere cu 100 fl. jugerul.

Prin aceasta ne-ați fericit, căci avem nu numai pământuri în deajuns de sămănat și pășunat pe arândă anuală, dar' ne-ați înmulțit și pământurile proprii prin vânzarea de mai sus pe sama noastră.

Drept aceea, Prea Sfințite Stăpâne! pentru marea binefacere ce ne-ați făcut-o am aflat de bine aplecat-subscrișii a Vă aduce sincera noastră mulțumită publică. Noi rugăm pe bunul Dumnezeu, să Vă lungească firul vieții la mulți, mulți ani fericiti și încoronați cu deplină sănătate, spre bucuria și fala poporului diecesei noastre.

Tot așa mulțumim tuturor bărbaților luminați, iubitori de neam și fruntași ai sinodului eparchiei noastre, cari au contribuit foarte mult la fericirea noastră și au sancționat dorința noastră.

Binecuvântat de Tatăl ceresc să fie luceafărul protopopiatului nostru, dl Dr. G. Popoviciu din Lugoj, care de când Dumnezeu l'a trimis în fruntea acestui protopopiat, neconținut priveghează și îndreaptă poporul seu tractual, numai spre cele bune, oneste și laudabile. Dovadă, că sub conducerea D-Sale înaintează nu numai comuna noastră, dar' și celelalte comune din tract.

Mulțumim și Prea Stimatului domn asesor-referent școlar Ioan Ionaș, căci d-sa ca

bărbat iubitor de neam și profund cunoscător al lipselor și necazurilor noastre a pus fundamentul fericirii și binelui nostru.

Mai exprimăm sincera noastră mulțumită și neobositului domn Traian Barzu, asesor ref. consist., pentru-că d-sa foarte preciz a îndeplinit decisiul Prea venerab. sinod eparchial, îndestulându-ne cu calculul și împărțirea ratelor de amortisare, spre care scop a venit în multe rânduri în comuna noastră pentru încheierea contractelor cu singuraticii cumpărători, cu care ocaziune ne-am convins despre înalta sa cunoștință de cauză.

Primiți, Vă rugăm, înalt Prea Sfințite Stăpâne, recunoștința, iubirea și sincera mulțumită a prea plecați credincioșilor Vostri, și rămânem sărutându-Vă sfințele mâni:

V is a g, în sărbătoarea Paștilor 1897.

Pentru cumpărători: Ioan Sfărcociu, preot; Petru Hanțiu, jude comunal; Ioan Marcu, jurat comunal; Giția Mihai, Nicolae Sfărcociu, epitrop; Ioan Barițiu, Nicolae Bogdan, Petru Pobega, Iconia Pobega, Elisaveta Babeți, Nicolae Barițiu, Nicolae Frățilă, George Frățilă, Traiță David, George Belu, Nicolae Sfărcociu, Trifon Bissa, Ion Gaicea, Nicolae Pele, Petru Babeți, Ion Stana, Ion Băha, Iosif Sfărcociu.

Dela sate.

(Din Pesac). Prin aceste știri vă rugăm a da publicității starea lucrurilor, celor ce s'au întâmpat în comuna noastră Pesac din incidentul restaurării corporațiilor noastre bis. școl. pe noul period de trei ani și anume: Sinodul parochial din comuna noastră a fost convocat prin preoșimea locală pentru restaurarea corporațiilor noastre sus amintite tutăia oară la 19 Ian. st. v. a. c.; în acel sinod s'au prezentat 2 liste candidatoare și anume: una oficială compusă în casa preotului A. Fizeșan de preoșimea locală și vre-o câțiva oameni de ai lor, ear' a două listă compusă de masa poporului și majoritatea sinodului în înțelesul stat. org. § 10 Art. 1 s'a prezentat prin Cusman Bogdan, subjude.

Ce a făcut preotul A. Fizeșan ca președintele sinodului parochial în fața acestor lucruri?

În loc de a se supune și el legii, care lege dă drept poporului de a candida și alege pe acele persoane în susnumitele corporațiuni, cari merită toată încrederea poporului, respinge în mod autocrat lista poporului alegător și nu o admite la vot, ci insistă pe lângă votarea listei sale oficiale.

Poporul alegător simțindu-se violat, prin abuzul preotului sus amintit, s'a mâhnit și s'a apucat de ceartă, ear' preotul Fizeșan, văzând, că nu poate reuși cu candidații sei, a fugit dela alegere.

„Să știți c'a murit creștin

„Brancovanul Constantin!“...

Așa vorbia George al Saftei nevastei sale Florica și fiului seu de 7 ani Ionel!

După săvârșirea sfințelor rugăciuni din biserică, Românii de sub frumoasa noastră podgorie aradană, se duc cu mic cu mare sus pe dealul viilor, și chiar la pădure, pentru a petrece în liniște „Vineria patimilor.“ Copiii și fetițele culeg floricele și se bucură mult de înflorirea pomilor de caiși, manduli, perseci — și se desfătează în frumosul cântec de paseri voioase!

Micul Ionel s'a luat și el cu băieții după floricele.

George al Saftei, cu Florica s'au apucat de povești. Florica mai gândia și la cumnatul seu, la Nicolae — fratele lui George, — care de 2 ani era cătană.

— „Măi, George! oare vine fratele acasă, de sărbătorile Paștilor?“ — întrebă ea de bărbat.

— „Eu crez că o să vie — răspunde George — așa mi-a trimis vorbă, că se va cere.“ „Și de cumva nu-l va lăsa, o să mănăcăm Paștile și fără de el?“ întrebă Florica.

— „Are să vie! ști că și an a venit“, răspunde George — și se luură a căuta băiatul.

Duminecă dimineața, după sfânta înviere a Domnului, Ionel drăguțul vine acasă cu 3 ouă roșii-pistrițe și scrisese. Un om i-le dăduse spunându-i-că: unul e al tău' unul să-l dai tătâne-tău și unul mamei tale! — Auzitu-m'ai?“

— „Auzit“, răspunde copilul, și bun bucurios, că are 3 ouă frumoase, cum nu mai văzuse, o luă la sănătoasa.

Fuge acasă Ionel, cu o droaie de copii după el ca să arate oușele cele frumoase.

Pe drum un băiat mai răsfățat îl oprește și îi sparge toctmai oul seu. Plânge Ionel și se necăjește, de nu-i glumă.

Plânge Ionel, apoi ear' se mângăie, cu gândul: că mai are 2 întregi — încă și mai frumoase, apoi va da pe al tatii, mamei, ear' pe al mamei îl va ține pentru sine.

Așa a și făcut.

Intră cu bucurie la mamă-sa zicând: „Uită, mamă, ce ou frumos i-a trimis un om! Mi-a dat și mie unul, dar' uite Petrea lui Holbac mi-l'a spart și eu de ciudă am plâns și l-am mănăcat!“

„Auzi, mamă, când mai trece pe lângă noi Petrea lui Holbac, eu îl asmut cu cănele, ear' d-ta să-l bați cu mătura!“

Florica ia oul, se uită la el și întrebă: „Că cine i-l'a dat?“

Băiatul nu știe alt răspuns, decât că un om.

Florica pune oul pe dulap, într'un păhăruț de rachiu, și își caută de treabă.

La biserică bate toaca, dau pușcături de treascuri, trag clopotele și se adună tot poporul la sfânta slujbă, cum numai la Paști se face.

Doamne, frumoase-s Paștile!

Slujbă frumoasă și lungă.

Până ajung oamenii la masă, trece și un ciaz după amiaz.

George al Saftei cu ai sei sosind acasă să sărută unul pe altul, se îmbrățișază zicându-și împrumutat: „Christos a iviat!“

„Adevărat c'a înviat!“

Copilul e bucuria părinților.

George ia băiatul în brațe, îl strânge la pept cu căldură și îl sărută cu mult nesăț.

De odată „pr...“

— „No vezi, tată, ce-ai făcut, mi-ai spart oul cel mândru — ce l'am căpătat...“

Acum plânge băiatul și mai necăjit; și nu-l pot mângăia! —

Ce de necaz — pentru un ou!

Mama îl mângăie, aducându-i pe celalalt. George privește ouele, se uită la nevastă, începe a se întunece, a-și pierde voia...

— „Tu Florică, de unde sunt ouele astea?“

— „Doamne ferește, doară nu începi și tu, ca pruncul, Ionel!“ —

— „Ba încep mai rău“ — răspunde George, tot mai necăjit.

— „De unde sunt ouele aceste?“ — „Asta nu-i semn bun!“

— „De unde să fie, răspunde Florica, ia, le-a căpătat Ionel, nu știu dela cine, — lu-treabă-l pe el!“ —

— „El nu știe, decât numai, că i-le-a dat un om, pe care nu-l cunoaște... Tu trebuie să-l cunoști; tu trebuie să ști cine e, dela cine sunt aceste ouă! — Și trebuie să-mi spuni, de vrei să ne fie de bine Paștile!“

„Asta nu-i semn bun!“

— „Dar' fi cu minte, măi bărbate, pentru D-zeu, vezi că suntem în ziua de Paști... doar' nu te-i pune la păruială...“

Haid' mai bine se prânzim!

— „Florico! ai să-mi spui tot, de vrei să fie bine și să ai Paști ca lumea.“

— „Ei bine, bărbate, ce să-ți spun, dacă nu știu nimic?“

— „Nu te face, Florico, că iată oul tău te spune: pe el e scris: „Iubitei Florico“, dela căprariul N. 1897.“

— „De aceea mergeai tu așa des la Arad-cetate, cu plăcinte la fratele... cine știe ce căprar s'a gostit cu plăcintele tale, făcute din truda și osteneala mea!“

Așa sunteți voi femeile?... Asta-i calea voastră, să înșelați bărbații?...

— „Dar, omule...“

— „Taci din gură, muiere rea și necredincioasă ce ești, că nu-ți mai cred nimic de azi înainte!“ —

A doua oară s'a ținut sinod paroch. la 214 Faur; cu conducerea acestui sinod a fost însărcinat din partea protopresbiterului tractual al B. Comloșului Paul Miulescu, preotul din Igrăș di Ioan Halmăgian; la acest sinod preotul Andrei Fizeșan, cu consoții sei n'a îndrăznit de a-și supune și lista lor cea oficioasă, după cum o susțin ei, fiind-că n'a fost sprigină de nimeni, ci s'a prezentat numai lista poporului prin membrul sinodal paroch. Cusman Bogdan, subjugându-se altă listă, s'a început votarea.

Înainte de votare însă preotul-president dl. Halmăgian în vensul circularului consistorial a formulat o propunere înaintea sinod. paroch., ca să se aleagă o comisiune candidatoare, dar' această propunere a președintelui a fost respinsă cu majoritate de voturi, și toți cereau votare pe lângă lista lui Cusman Bogdan, și au votat pe lângă ea întreg sinodul paroch. afară de vre-o câțiva partizani de ai preotului Fizeșan, cari s'au depărtat dela alegere: alegerea a decurs în ordinea cea mai bună și cu toate acestea s'a nimic din partea Ven. Consistor. pe baza, că nu s'a luat în protocol aceleia ședințe și aceea. „că lista membrilor sinodali parochiali a fost pe masa înaintea președintelui și a bărbaților de încredere”, cu toate că de fapt a fost lista membrilor sinodali parochiali pe masă, dar' notarul aceleia ședințe, dl. învătător N. Bărbulescu, poate că dintr'adins a luat aceasta afară, fiind-că doară a fost înțeles cu preotul A. Fizeșan, ca să o poată protesta.

A treia oară s'a ținut sinod parochial la 214 Martie a. e. și cu conducerea acestui sinod a fost însărcinat earăși preotul A. Fizeșan, acum d-sa, reorganizându-și clica sa, din nou pășeste înaintea sinodului, cu lista sa oficioasă; poporul, se înțelege, că și acum earăși și-a validat dreptul său garantat prin lege, § 10, Art. I din „Stat. org.” și earăși a cerut, ca să fie admisă la vot nominal, pe lângă lista preotului A. Fizeșan, și lista lor, adică a poporului. Văzând preotul A. Fizeșan, că poporul earăși voește a-și valida dreptul său, poruncește geandarmierii, ca să-i scoată pe oameni afară din școală. (pentru-că la noi în școală se țin ședințele sinodale) și rămânând el cu bărbații de încredere și cu notarul, scoate din buzunar o copie de protocol al ședinței, care a fost făcută de cătră ginerele său preotul-capelan Ioan Popovici, cu mult mai înainte de ședința sinod. parochial și începe a dicta notarului George Anghel (econom), protocolul făcut deja la casa lui; ear' de dorința poporului nu voia să știe nimica. Observându-i un învătător de ai noștri, care era ales și el din partea poporului, de notar, precum și bărbatul de încredere Vasiliu Ardeleanu, că aceea n'ar fi pe cale, ca să dicteze un protocol luat deja mai înainte de ședință, deoarece-ce în ori-care ședință protocolul se ia în ședință și nu afară de ședință, și că în protocol trebuie puse toate întâmplările ce obvin în ședință și înainte de ședință nu se poate lua protocol, precum preotul Fizeșan cu ginerele său au făcut, deoarece, nu se poate ști înainte ceea-ce va fi mâne

în ședință, zicem, observându-i acestea susnumiții membri ai sinodului parochial, preotului Fizeșan nu i-a mai trebuit altceva, ca să facă scandal, ci îndată sare la cei de sus amintiți și opucându-i de pept, voia să-i lovească cu parasolu și striga după geandarmi, ca să-i scoată afară din școală. Poffim, mē rog, onorat public cetitor, fapte dela un preot român!!! După trecerea acestui scandal, se pune dl. Fizeșan earăși la masă și dictează mai departe și după-ce a compus astfel protocolul după calapodul unic în felul său, ese afară și provoacă sinodul, ca să voteze numai pe lângă lista sa oficioasă, ear' de lista poporului nici pomană n'are, cu toate că comisia exmisă din stnul poporului la Prea Sântia Sa Domnul Episcop din Arad îl făcea atent, ca să primească și lista poporului la vot, deoarece așa le-a spus Prea Sântia Sa dl. Episcop, când au fost la densus, că a demandat preotului A. Fizeșan, ca să pună la vot ori câte liste s'ar presenta, dar' cu toate acestea densus n'a voit să știe nimic, ci numai de lista sa. Poporul văzând ceea ce face popa Fizeșan, n'a voit să voteze, până ce nu li-se va da dreptul garantat prin lege; văzând preotul-președinte, că nici acum nu poate să-și implinească planul său, earăși își strânge hărțile și fuge dela alegere între baionetele geandarilor și de atunci până azi nu s'a făcut altă alegere; ear, comuna Pesac e fără comitet parochial! Poporul îngrozit de atâtea îndrăzneală și cutezanță a preotului Fizeșan, a făcut o acuză contra lui la Venerat. Consistor din Arad și a cerut pedepsirea preotului pentru abuzul comis, dar durere, că până acuma nu s'a făcut nimic din partea Vener. Consistor. Tare ne mirăm, cum Vener. Consistor pârtește pe un astfel de preot, cum e dl. Fizeșan, ear' pe învătători nu-i pârtește așa, pentru-că la ori și ce acuză mincinoasă ce o face preotul Fizeșan contra învătărilor noștri din ură, că nu țin densusii cu el, ci cu poporul, de loc Vener. Consistor dispune cercetare în contra învătărilor, dar' contra lui nu voește să dispună cercetare, cu toate că putem documenta abuzurile lui cu zeci de mărturii.

Repetându-ne umilita rugare, am rămas ai stimatului domn redactor cu toată stima: Petru Băbău, jude; Cusman Bogdan, sub-jude; Adam Slatina; Ioan Băbău (mare); Ioan Băbău (mic); Alexa Miloș; Maxa Miloș (mare); Cuzman Bogdan; Ardelean Vasilie; Ioan Bogdan, jurat; Nicolae Oprea, jurat; Vasilie Ardelean (mare).

Din Pâncota.

Sântem rugați să publicăm următoarele:

Subscriși ne rugăm, ca în prețuita „Tribuna Poporului” să dați loc deslușirii noastre, atât față de dl. Iuliu Butariu, învătător în Seleuș, cât și față de alegerea lui în comuna noastră Pâncota.

Pe baza publicării din prețuita „Tribuna Poporului”, susnumitul învătător se laudă și se mărește.

pusă și neprânziți... mândri sântem, pentru „un ou roșu de Paști”...

Ușa se deschide și intră Nicolae cu Toderășul lui Bocioacă Ion.

„Christos a înviat!”

„Adevărat că a înviat Domnul Christos!”

— „Da tu frate ai 2 stele?...” zice Florica privind la rangul lui Nicolae.

— „Da, precum vezi. Poate voi nici n'ați știut?... Nu v'a spus Ispas al lui Tăpălașa Schiopu, că tocmai de Paști am fost numit căprăș. V'am trimis pe el și 3 ouă frumoase de Paști, cum se fac la Arad. Am lăsat să scrie și numele vostru pe ele. Mai ales al Floricii a fost frumos. Nu vi-le-a adus?...”

— „Vezi George, de unde-s oușele, și tu era p'aci, p'aci să mă faci azi fără Paști!”

— „Iartă-mă, dragă Florică — acum ved că tu ești tot cea bună. Eu am greșit!”

— „Să iertăm toate pentru înviere” zise Florica — și îmbrățișându-se unii pe alții, se puseră la masă și mâncară în tihnă, știți ca 'n ziua de Paști.

Nicolae a făcut pace în casă; ear' micului nepot Ionel i-a dat alt ou roșu de Paști.

Nicolae Stefu.

Noi însă altfel îl cunoaștem, noi știm că pe la Pâncota aproape în fiecare zi vine, nu însă în treburi școlare ori naționale, ci să petreacă cu domni de unguri.

Noi gândim că acela nu poate fi om vrednic, care în ori-ce zi de școală șede pe la Pâncota, ear' în comuna sa desigur școala rămâne singură. În ziua de Sfântul-Botez a venit în comuna noastră cu coriști remași de pe timpul bravului învătător Vidu; așa-dară și cât mai este cor până în ziua de astăzi, hotărât nu e meritul dlui Butariu, care a venit la noi în biserică fără nici o pregătire, căci n'a știut cânta „Pentru rugăciunile”, „Mantuește-ne”, „Cherovicul”, „Imnosul” și „Priceasna”, ci în loc de „Căți în Christos” a cântat „Sfinte Dumnezeule”.

Asta e vrednicia cu care se mărește așa tare în loc să vină la biserică, ca să auzim că știe cânta tipicul în înțelesul concursului; în timpul acela însă era pe la Kővago, unde numai lucruri sfinte nu se petrec; la sfințirea apei n'a luat parte. În ziua de alegere s'a chemat comitetul în școala de băieți și s'a sculat un membru, care a zis, că Butariu să fie eschis dela candidare pe baza paragrafului 18 din regulament. Dl. George Popovici, protopop, a pus treaba la vot și cu două voturi de s'a pus în candidare și dl. Butariu.

E de știut apoi, că poporul pentru bețură face chiar contra voinței și a binele său; asta s'a întâmplat și la noi numai prin bețura lui Butariu. Eată de ce singuri văzând ce amăgiri s'au făcut cu alegerea lui, noi nu pentru Sigartau am apelat alegerea, căci nouă ne e tot una ori-cine va fi ales cu însușiri bune și purtare morală; dovadă, că nu s'a întâmplat alegerea după dreptate, este, că la investigare dintre 98 prezenți au jurat 10 inși, că au fost corupți prin bețură.

Pâncota, 16 Aprilie 1897.

Cu toată stima:

Ilie Stepan, Dimitrie Valean.
(Locuitori în Pâncota.)

Să publicăm șirele de mai sus, am fost prealabil rugați și de o deputațiune de 40 fruntași.

Publicându-o, îndreptăm cătră consistor o singură rugare: să grăbească a rezolva afacerea, ca spiritele, ori în care parte ar fi dreptatea, să fie odată liniștite.

Acceași rugare o adresăm cu privire la lucrurile din Pesac, despre care publicăm tot azi o corespondență.

Insertiuni, reclame, anunțuri.

Reșinari, 28 Aprilie 1897.

La Romani toboșarii se numiau *Praecones*, ear' mai târziu la apuseni au primit numirea de *Herolzi*, ear' la Slavi de *Crainici*. Menirea acestora era aducerea la cunoștința poporului poruncile mai marilor, fie-ca să plătească birul, fie-ca să eaze în clacă, sau apoi anunțau vihderea unei case, a unui pământ etc. Cu un cuvânt, aceștia erau un fel de toboșari, un fel de pargari de ai noștri, cari până bine de curând sau poate și astăzi împărtășesc poporului toate știrile, cari îl privesc.

Locul acestora l'au luat foile. Ele sânt — cum zicea bătrânul Rosetti — eu o mie de guri, ale căror știri străbat în toată lumea pe unde se știe ceti și scrie.

În toate relațiunile omenești publicațiunile foilor au o înțurire foarte mare asupra cetitorilor, dar' de cel mai mare folos sânt ele pentru comerț, industrie și economie.

Câtă marfă ar rămâne nevândută, dacă nu s'ar face cunoscut prețul și locul, unde se poate căpăta! Câți oameni nu-și petrec marfa, prin faptul, că o anunță în foi! Și toate acestea pe lângă o cheltuială de vre-o câțiva floreni.

Așa fac străinii. Noi Români, durete, nici de mijlocul acesta ușor al transacțiunilor comerciale nu ne știm folosi. Coloanele din urmă ale foilor românești, câte biată le avem, sânt pline cu anunțuri de ale străinilor de neamul și interesele noastre. Și indeosebi Jidanii usează de mijlocul acesta ușor de a-și mijloci cumpărători. Ei cheltueiesc cu miile pentru anunțuri. Un Vértés, farmacist în Lugoj, pentru-ca să mă slujesc de un exemplu, a cheltuit în trei ani cu anunțurile publicate prin toate foile și calendarele și indeosebi prin cele românești, a cheltuit, cum zic, considerabila sumă de 60.000 fl. Efectul? Vértés al nostru cu anunțurile sale necontrolate de nimeni a câștigat 120.000 fl., și astăzi dispune de niște case și de o farmacie, cum rar se află.

Înzădar vor pleda foile noastre românești pentru emanciparea de sub străini, dacă comercianții și industriașii români nu-și vor face cunoscută marfa și locul unde se află. Publicul în 'casul acesta e constrins a merge la Jidanul Ascher din Sibiu și Brașov, care de 10 ani în continuu face vânzare totală, sau apoi va ridica bani dela societatea jidănească „Allianz”, care dă bani împrumut „aproape pe nimic”.

Mulțumită Domnului, astăzi se găsesc destui Români, cari n'ar cumpăra dela străini, dar' dacă nu li-se indică o firmă românească, ei sânt nevoiți a căuta tot pe străini.

Bun lucru se face dar', când meseriașilor și neguțătorilor noștri li-se explică însemnătatea anunțurilor și inseratelor din foi. Prin folosirea oamenilor noștri de mijlocul acesta ușor de transacțiune comercială, poate am ajunge acolo, ca paginile din urmă ale foilor să nu fie tocmai contraefectul celor scrise înlăuntrul lor.

Folosească-se dar' și Românul de acest mijloc bun, practic și grabnic de-a aduce la cunoștința lumii românești aceea ce are de vândut sau de cumpărat, și atunci administrațiile foilor românești vor ajunge în plăcuta poziție, de a nici nu mai primi anunțuri și reclame din partea Jidanilor și a străinilor.

Un „brânzoiu”.

PARTEA ECONOMICĂ

Trifoiul.

Una dintre ierburile cele mai însemnate și mai de preț în economia câmpului, care putem zice că a făcut în timpul din urmă chiar o revoluțiune întreagă în starea economică de mai înainte, este fără îndoială trifoiul.

Trifoiul este mai de multe feluri: trifoiul alb sau sêlbatic (*trifolium pratense*), dela care se trage apoi trifoiul roșu (*trifolium pratense sativum*), care numai prin cultură s'a îmbunătățit, și trifoiul încarnat (*trifolium incarnatum*), care se mulțamește și în pământurile cele mai slabe și mai uscate.

Trifoiul roșu se cultivă pentru nutrețul verde sau uscat, ce se dă animalelor de casă. Cele mai bune pământuri pentru cultura lui sânt cele mai umede și mai vâroase de pe la șesuri; că în asemenea locuri îi priește mai bine, se poate vedea de acolo, că cel alb crește și de sine singur, necultivat de mâna omului.

Cerințele de căpetenie, sub care se poate cultiva trifoiul mai cu succes, sânt: pământul, sêmența și planta umbritoare, cu care se samănă.

Ce se ține de pământ, acesta trebuie să fie înainte de a se cultiva trifoiul în el, sau ogor, sau cultivat cu plante de săpă, sau apoi făcut ogor încă de pe toamnă, ca astfel locul să fie cât se poate de bine curățit de buruiănă.

Sêmența de trifoiu se poate sêmăna peste vară ori-și-când; indeobște se samănă și ea primăvara, ca și celelalte sêmențe de primăvară.

Sêmenatul se poate face în holdele de toamnă, cosindu-se în asemenea casuri după

„Acest ou mi-a spus totul!”

„Așteaptă, tu șerpoaică!”

Ai noroc, că e sfânta zi de Paști și nu vreau să-mi grămădesc sufletul cu păcate, da pe loc te-aș dripi în picioare!...

— „Dragă George, nu sunt vinovată. Să n'am noroc de Paști, dacă nu-ți spun adevărul!...”

„Tu ști, cât de bine am trăit noi până acum... că eu din dragoste am venit după tine... apoi ce mă cărtești!...”

Și Florica începe a plânge. Cu ea și băiatul!...

— „Ce Paști mi-ai făcut, pentru un ou roșu, nu știu dela cine!” — zice Florica suspinând.

— „Așa vei zice tu acum, că nu ști dela cine e, dar' oul vorbește, aici e scris numele tău și — nemernicul de căprar numai titula și-a pus-o; s'a temut să-și pue numele, ca să-l cunosc și eu!”...

— „Nici eu nu-l cunosc, ști, — și taci odată din gură, că e ziua de Paști!”

— „Nu tac până nu-mi spui, ști?” zise George cât de restit, dând cu piciorul în pământ.

Pe când era cearta mai rea, pe când prin mintea lui George treceau batalioane de ostași, de odată la ușă bate cineva!

— „Vai de mine!” zise Florica, „cineva vine la noi și ne află certându-ne, cu masa

secere cu miriștea dimpreună, sau cu o plantă umbritoare ca: orzul, ovėsul sau altă iarbă spicoasă, cu care, după-ace a crescut, se cosește împreună ca nutreț verde sau uscat.

Când trifoiul se samănă în holdele de toamnă, acestea se grapă îndată după sămănare, sau se samănă înaintea unei ploii, când apoi holdele nu mai trebuie grăpate, deoarece, fiind sămănța lui tare măruntă, se astupă ea și de sine; când însă se samănă cu o plantă umbritoare, atunci se samănă și se grapă mai întâiu aceea, apoi sămănța cea de trifoi, care sau se pune cu mașina în rânduri, sau se aruncă împrăștiată din mână.

Pe un juger catastral trebuie să se samene cel puțin 15 chilogramme de sămănță, dacă voim ca trifoiul să se facă destul de des și de subțire. Unii economi, când sămănă primăvara trifoiul prin holde, purced în modul următor:

Se ia într-o traistă sămănță de trifoiu amestecată cu năsip de cel mărunt, ca să nu aluneeze din mână într'un loc prea multă, ear într'altul prea puțină și astfel începe sămănatul mergând pe o brazdă de loc și venind pe cealaltă, făcând tot la trei pași anumite semne prin holdă, ca să se poată vedea până unde a căzut sămănța.

După ce s'au secerat holdele, trifoiul începe a se desvolta și a crește tot mai bine, așa că încă în anul prim se poate cosi odată sau de două-ori, după-cum e pământul și umblă și timpul. În anul al doilea se lasă apoi miriștea respectivă ca trifoiște și se poate cosi de câte trei-patru-ori, după-cum umblă și timpul. În anul al treilea, dacă n'a perit prea mult trifoiu, se mai lasă tot de coasă, ear' dacă a perit prea tare, atunci se ară și se samănă cu o altă sămănătură de toamnă sau de primăvară.

O sămănță bună de trifoiu trebuie să aibă formă ovală (lungăreață), culoare galbenă violetă, să fie scilpicioasă și fără miros. Un hectolitr din o asemenea sămănță trebuie să tragă câte 81—82 chlgr. Din 100 fire sămănță de trifoiu trebuie să încolțească 90. Încolțirea la timp priincios, trebuie să urmeze după 8—10 zile.

Examinarea sămănței de trifoiu se poate face cu lupa ordinară (un fel de glajă sau sticlă măritoare). În timpul din urmă s'a introdus și din partea statului o controlă mai aspră pentru vânzătorii de asemenea sămănțe, trăgându-se niște sfoare anumite prin gura sacilor și plumbindu-se capetele acelor.

Scopul examinării și controlării sămănței de trifoiu este, ca aceea să nu se mai poată vinde în neguțatorie, amestecată și falsificată cu aurelie și iniță, cari sunt cei mai mari dușmani ai ei. Din cauza aceasta s'au și aflat, în timpul din urmă, mai multe sisteme de ciururi (triure) pentru alegerea și curățirea ei.

Cel mai bun ciur pentru alegerea și curățirea sămănței de trifoiu este cel aflat de Thallmayer, cu care se poate curăți pe oară dela 80—100 chlgr. El se poate procura dela firma E. Kühne din Moșony cu prețul de 45—50 fl.

Trifoiul se mai poate cultiva și amestecat cu unele ierburi spicoase. În asemenea casuri se samănă în modul următor: 10—12 chlgr. sămănță de trifoiu cu 5—6 chlgr. de iarbă lui Timoteiu la juger; 6—8 chlgr. sămănță de trifoiu cu 10—12 chlgr. iarbă italiană la un juger; 6—8 chlgr. sămănță de trifoiu cu 7—8 chlgr. rapiță italiană și cu 8 chlgr. iarbă franceză la un juger.

Deși trifoiul alb încă se poate cultiva din sămănță, totuși aceasta nu se prea întâmplă, ci el se lasă să crească numai așa de sine, sêlbatic și necultivat. Nu tot așa se urmează cu trifoiul roșu, care astfel n'ar pute produce nimic. De aceea el trebuie anume sămănat și cultivat.

Sămănța de trifoiu, după-cum am zis și mai sus, încolțește la timp priincios după 8—10 zile, dărsare după două săptămâni, ear mugurii dormitanzi, de pe cotoare încep a înflori după 6—7 săptămâni.

Sămănța de trifoiu roșu se adună îndeobște din a doua cositură a anului al doilea, care

trebuie să se lase ceva mai mult, până când adevă florile ei roși s'au înegrit cu totul. A scoate de pe unu și același pământ mai mulți ani de-arândul sămănță de trifoiu, nu prea este recomandabil, deoarece-ce în asemenea casuri se prea sărăcește locul respectiv.

În anul dintăiu, după-cum am zis, trifoiul abia dacă dă o cositură mai bună și una mai slabă; în anul al doilea și al treilea însă se poate cosi de câte trei-patru-ori precum e și pământul și după-cum umblă și timpul.

Rădăcinile trifoiului străbat până la un metru de afund prin pământ. Ele curăță și îngrășă bine pământul respectiv. De aceea în anul al treilea, după-ace a început a se răi, se rupe trifoiștea și se seamenă cu o sămănătură de toamnă ori de primăvară.

Trifoiul de sămănță se cosește, se uscă bine, apoi se cară în șură, unde se imblătește cu imblăcii. De aci se ridică cotoarele și se pun în șopru, unde se păstrează ca nutreț pentru iarnă, iar sămănța se curăță și se alege în triurele mai sus amintite. Un juger de trifoiu poate să dea în anii buni dela 7—8 hectolitru de sămănță.

Dacă trifoiul se cultivă pentru a se da ca nutreț verde vitelor peste vară, atunci începem a-l cosi, până când încă nu s'a ivit floarea, adevă îndată după Sân-Georgiu. Cositul se începe dela un capăt al trifoiștei și până când ajungem la celalalt, unde am cosit dintăiu, a și crescut de se poate cosi de a doua-ora.

Ca nutreț verde trifoiul se dă vitelor la început în porțiuni mai mici, dar des, sau amestecat cu paie, căci dându-li-se deodată prea mult și vitele mâncând lacom, se pot umfla și crepa. Când trifoiul se dă vitelor ca nutreț verde, atunci trebuie cosit totdeauna când e deplin svântat, dar și atunci numai atăta, cât trebuie pentru o zi, căci cosindu-se prea mult de-odată, sau până când e ud de rouă sau ploaie, se înăcrește și mucezește și vitele se pot ușor bolnăvi de el.

Dacă trifoiul se cultivă pentru nutrețul uscat, atunci se cosește, apoi se lasă câte două zile în plogi (brazde), unde se mai întoarce câte odată sau de două-ori până ce s'a veștejit bine. A usca trifoiul tot pe pământ, ca și fânul, nu este recomandabil, deoarece-ce, dacă e prea cald, se scutură toate foilele de pe cotoare, iar dacă timpul e noros și umed, se înăcrește și mucezește. Pentru încungiuirea acestor rele, s'au născocit niște capre de lemn, întocmite anume pentru uscatul trifoiului.

Caprele numite se fac din pari groși de stejar, de fag sau mesteacăn, cari se implântă în pământ și cari în partea deasupra a pământului au mai multe cuie lungi, trase prin ei curmezis. Pe cunile de pe parii aceia se așează trifoiul ca și pe căpițe, unde se lasă apoi, până când se cosește a doua cositură. Atunci se încarcă pe cară și se duce de se așează de ispravă în clăi sau șoproane.

În economiile mai mari, caprele pentru uscatul trifoiului se fac din căpriori mai groși, în forma unui coperiș de casă și pe acelea stă apoi întins, până când se uscă de ispravă.

Un juger sămănat cu trifoiu poate da în anul al doilea la timp priincios, dela 6—8 care mari de nutreț uscat, sau 40—50 măjmetrice.

I. Georgescu.

Intrunire agricolă.

(Dare de seamă pentru „Tribuna Poporului“.)
(Urmare.)

Toate aceste mașini însă, după sărăcia, în care ne aflăm, zice dl Comșa, nu ni-le putem agonisi singuratici, ci însoțindu-ne cei mai cu dare de mână în așa numite „tovărășii agricole“. Tovărășiile, cu taxele de câte 10 fl., ce le solvesc tovarășii, apoi cu chezașia ce o pun toți, unul pentru altul, pot să cumpere dela ori-ce fabrică ori-ce mașină și încă pe așteptare, dovadă tovarășia agricolă din Sebeșul-săsesc și din Apoldul-român, cari și-au cumpărat

până și mașină cu vapor de imblătit, al cărei preț se apropie de 4000 fl. Mașinile cumpărate se folosesc de tovarășii și de ceialalți locuitori din sat, ear' din taxele plătite pentru folosire se plătesc datoriile și se pot cumpăra și alte mașini.

La acest obiect a luat cuvântul și notarul Sasu, parochul Gavrea, secretarul Tordășianu și mai mulți țerani. Drept rezultat al acestui discurs bine simțit, este întemeierea unei tovarășii agricole în Bendorf, la care s'au înscris vro 22 membri cari au ales de president pe P. Gavrea, de secretar-cassar pe P. Popița, ear' de president al comitetului de supraveghere pe notarul N. Sasu.

Secretarul reuniunii, dl Victor Tordășianu, mulțumind membrilor tovarășiei acum alcătuite pentru buna primire a sfaturilor date de vorbitori, trece la descrierea băncilor sătești după sistemul „Raiffeisen“, de care se cetesc multe de toate priu foile maghiare spunându-se adevă, că reuniunea agricolă ardelenescă din Cluj, umblă cu gândul să facă și în comunele noastre românești asemenea bănci, și cari, de ea puse la cale, multe stricăciuni ne pot aduce. Fiind acesta lucru nou pentru noi și tinându-și reuniunea noastră agricolă de a sa datorință de a întemeia asemenea bănci. Te rog, cinstite d-le Redactor, să publice în cele următoare vorbirea dlui secretar așa după-cum eu am putut să mi-o însemnez și adevă:

„Am să vă vorbesc, iubiților economi, zice dl secretar, despre un așezământ nou, pe care l-au întemeiat acum sunt 50 de ani, adevă la 1847, oamenii mai cu dare de mână dintr'un sat (Weyerbusch) din Țeara-nemțească, cu ajutorul primarului lor ce și azi trăește și al cărui nume este Raiffeisen.

Acest așezământ s'a alcătuit din pacoștea de foamete, ce cuprinsese în acel an întreagă Țeara-nemțească și anume așa că primarul cu durere de inimă către poporul său, a chibzuit, că nu este lucru creștinesc, ca cei cu dare de mână să nu sară în ajutorul de-a apropielii lor, aruncat din pricina foametei în gura morții. La un sfat ținut cu frunțașii satului, s'au învoit cu toții, ca să întemeieze și au și întemeiat o însoțire, ai cărei membri să chezașuiescă cu averile lor la fabrici, de unde să câștige fărină, care apoi să se împartă cu preț ceva mai urcat între sărăcime, fiind aceasta datoare a răspunde prețul atunci, când D-zeu va da roadă. Acest așezământ, numit „însoțire de consum“, în anul cel dintăiu a făcut un câștig de 50%. Această însoțire, 2 ani după întemeiere, a cumpărat vite, pe care le-a dat țeranilor cu îndatorirea, să răspundă prețul lor în 5 ani. Mai în urmă țeranii cereau și bani gata ca împrumut, cu care să-și cumpere pământuri, case, unelte economice, semințe și altele.

Îngreunându-se prin atâtea treburi chivernisirea averii însoțirii, deșteptul primar și-a zis: banii sunt, cu care poți să faci toate câte îți lipsesc, dar banii aceștia pentru țerani sunt ca cuțitul bine ascuțit, și adevă folosiți banii bine, te duc la bună stare, și folosiți rău, îți pot tăia gâtul. Cu un cuvânt, e bine să-i dai țeranului bani, câștigați cu puține cheltueli, să-i dai în suma de care are lipsă și să-i dai tocmai în clipa în care are lipsă de ei. Toate aceste însă se pot face, dacă în fie-care sat se va alcătui câte-o casă de credit (împrumut) sătească, care să se chivernisească de frunțașii satului. Ast-fel lăsându-se de celelalte treburi, a pus temelie la o casă de credit. Că lucru bun a pus la cale înțeleptul primar, se vedește prin împregiuirea, că azi nu mai este sat mai de dai Doamne în Țeara-nemțească, cum și în alte țeri, în care să nu fie casă de împrumut sătești (rurale); ba, mulțumită învetaților conlocuitorilor noștri Sași, asemenea bănci s'au alcătuit și în aproape 50 de comune săsești de prin Ardeal.

(Va urma.)

Bibliografie.

— „România în revoluțiunea lui George Doğa“ (1514), studiu din istoria Românilor de peste munți, de Septimiu Sever Secula. Această broșură interesantă, privitoare la istoria poporului nostru s'a retipărit din „Arhiva“ din Iași și se extinde pe 33 pagini în format octav mare. În text are mai multe note și isvoare, precum și înfiorătorul tablou al executării lui George Doğa din partea Ungurilor. — Pentru prețul de 85 cr. prin mandat postal se trimite franco tuturor doritorilor de-a avea o bună carte istorică și de un cuprins puțin cunoscut până acum pentru publicul nostru. A se adresa la autor în București, „Hotel Imperial“ (Calea Victoriei).

La librăria ifj. Klein Mor din Arad se găsește următoarele cărți de vânzare, eșite din condeiul eruditului Dr. George Popa:

1. *Istoria biblică*, pentru școalele populare. Prețul 10 cr.
2. *Detorințe și drepturi*, constituțiune civilă și bisericăscă pentru școale populare. Prețul 20 cr.
3. *Contractul social sau principie de dreptul politic după Rousseau*. Prețul 40 cr.
4. *Serieri și vorbiri culese*, apoi direse. Prețul 20 cr.

„Parapleul Studii Petru“, traducere după C. Mikszáth de Ioan N. Pop. Opul se prezintă în un format plăcut, tipar curat, hârtie fină. Prețul numai 70 cr., plus 5 cr. spesele de porto. Se poate căpeta la *Iacob Nicolescu*, colaborator la „Dreptatea“ Temesvár (Zăpolyagasse 41).

„Părintele Nicolae“. *Schițe din viața preoților*, de George Simu. Gherla, 1897. Cu tiparul tipografiei „Aurora“ A. Todoran. Prețul 20 cr.

„Realități și Visări“, novelete și schițe de Septimiu Sever Secula: O broșură elegantă și de un conținut interesant, apărută acum ca Nr. 1. din așa numita „Biblioteca Noastră“, sub direcțiunea d-lui Enea Hodoș, profesor în Caransebeș. Prețul broșurei e 14 cr. și se poate procura la directorul numitei biblioteci în Caransebeș și la toate librăriile.

Au apărut 4 piese musicale, aranjate pentru cor mixt de Val. Magdu: „Iorghina“, cântec popular de prin părțile u-gurene și bănățene (cuintet); „Domule, odorule“, cântec popular de sub podgoriile aradane (cuintet); „Nușca“, pe melodia dansului „Pe picior“ din Banat (sextet) și „Foie verde triplio“, cântec popular de pe șesul Bârsei (cuintet). — Se află de vânzare la autor în Arad. Prețul unei piese e 25 cr. Comandate toate 4 piese d'odată 80 cr., plus 5 cr. porto.

O carte prețioasă și folositoare a apărut acum de curând, care se recomandă tuturor, în special economilor mari și mici. Titlul ei este „Manual de agricultură rațională“ (agrolgia) sau *Agricultura generală pentru usul școlilor secundare, speciale și superioare de agricultură pentru învățământul particular și de consultat pentru agricultori practici*, de Dr. Gerge Maior, profesor de agricultură la școala centrală de agricultură dela Ferăstrău (România) cu 217 figuri intercalate, în text.

Cartea se află în editura proprie a autorului și se vinde și la tipografia A. Mureșianu în Brașov cu prețul de 5 coroane sau 6 Lei. Acest manual de un bogat cuprins e de un format octav mare cu 524 pagini, întocmit cu multă pricepere și consultat după literatura celor mai renumiți autori germani în specialitatea agronomiei, ca: Thaer, H. Settegast, Iohann Gottlieb Koppe, etc. etc.

Pentru întocmirea ei practică și folositoare, recomandăm și noi această carte a dlui Dr. G. Maior tuturor celor interesați.

NOUȚĂȚI

Arad, 30 Aprilie st. n. 1897.

Congregațiunea comitatului Arad. Vestim pe toți membrii români din comitat, că adunarea generală de primăvară a congregației comitatului Arad se va ține în ziua de **10 Maiu st. n.**

In programul acestei adunări fiind multe puncte de interes comun și cari sînt de mare interes în viața culturală-națională a poporului nostru din acest comitat, rugăm și conștientăm pe toți domnii membrii români ai congregației, ca să participe la această adunare în număr complet.

Adunarea generală a învățătorilor din comitatul Aradului s'a început ieri, conform programului ce am publicat deja. Învățătorii s'au prezentat aproape toți din comitat, număr de peste 200.

Azi s'a făcut excursia la mănăstirea din Bodrog, unde, se știe, învățătorul aradan I. Vane ține prelegere despre albinărit.

Apostatul în Sinod. Se știe că urma nemerniciei a 17 preoți bihoreni, cari nu s'au rușinat chiar și să voteze secret să pună în urnă numele lui Goldiș, cunoscutul apostat a ajuns deputat în sinodul eparchial al Aradului.

Se pare însă, că mandatul tot nu va fi verificat așa, cu una, cu două, pentru-că în contra-i s'a dat un protest, subscris, după cum ni se scrie, de mai mulți fruntași ai Românilor din Oradea-Mare.

Vom vedea, ce atitudine vor lua ei din Sinod: îngădui-vor, ca și pe cele nedreapta un vânzător al bisericii să ajungă în sfatul, unde numai preoții au loc!

„Tribuna“ în primejdie de a fi sistată... — În acest titlu arată organul sibiian (numărul de ieri) primejdia mare, în care a rămas mai ales în urma condamnărilor dela noi.

De sigur, ori-ce Român se va indigna văzînd uneltirile procurorului unguresc. Tot atât de adevărat este însă, că dacă „Tribuna“ avea altă atitudine, publicul o arăta prin opinia altfel și n'ajungea să vestească coloanele sale asemenea știre.

Afacerea Bellezay, asupra căreia am publicat mai multe corespondențe, este într'un stadiu înaintat: la 10 Maiu se va începe ancheta de către fiscul comitatului Bihor, Dr. Wallner *Ödön*. La această anchetă va asista și un reprezentant al foii noastre, cum și autorul corespondențelor ce am publicat, care cu acte va dovedi temeinicia acușărilor ce a ridicat.

Tot din Bihor primim știrea, că la 20 c. s'a început investigare contra lui Dr. Tarnai *Thury Ignatz*, notar public în Bihor. Investigarea o conduce judele Haraszi, dela tribunalul din Dobrița. Investigarea aceasta este urmare a celei din anul trecut, făcută atunci de Nagy Ferencz, dela la tabla regească din Oradea.

Știri personale. Baronul Iosef Spiegel, comandantul diviziunii pedestre 34 din cetatea Aradului, a fost pus în retragere din serviciu pe jumătate de an.

Dieta provincială a Croației a fost învinsă ieri prin Banul în numele Majestății Sale. Nouele alegeri, pentru cari mișcările s'au pornit deja în toate părțile, — se vor ține în timpul cel mai apropiat.

Dreptul electoral. Inspăimîntat el însuși de nedreptățile și abuzurile ce se săvîrșesc cu privilegiul întocmirii listelor electorale, ministrul de interne a adresat acum vicișpanilor un ordin, care reglementează felul cum au să se facă de aici încolo listele electorale.

Ordinul ținteste anume, ca să curme abuzurile.

Numai să asculte cei de prin comitate.

Înbileul de 50 ani al episcopului Schlauch. Se scrie din Oradea-mare, că sărbătorile jubilare ale bătrânului Episcop romano-catolic de acolo s'au început ieri, în 29 Aprilie n. cu felicitările diferitelor deputațiuni. Jubilarul a răspuns deputațiunilor printr'o vorbire lungă, în care a accentuat, între altele, că totdeauna a nisuit să-și facă datoria de preot, patriot și de om; a căutat să unească știința cu religia și idealismul cu realismul, pentru-ca să fie spre saltea omenimei, fără osebire de religione. — Din acest incident reprezentanții presei din Budapesta i-au trimis o adresă de felicitare, ear' comuna Aradul-nou, locul natal al prelatului jubilar, — l'a numit cetățean de onoare.

Osândit. Curia din Pesta a întărit judecata tribunalului din Trencin, care osândise mai lunile trecute la două luni temniță de stat pe preotul catolic Badik József. Preotul spusese adevărat, în biserică, credincioșilor săi să nu voteze la alegere pentru Jidovi, pentru-că aceștia sînt pricina tuturor relelor.

Alegere. La alegerea din Ugod candidatul guvernamental, *Bauer* a avut 1080 voturi; candidatul popular Orbán 854, ear' kossuthistul Borbely numai 240. Se va face deci o nouă alegere, deoarece-ce nici unul dintre candidați n'a întrunit majoritatea cerută de lege.

Pituk Béla a murit. Foile ungurești aradane îl plîng și spun, că el a fost „un model de patriot“, o „inimă mare și nobilă“. Injură apoi pe episcopul Pavel, care pe Pituk l'a scos nu numai din slujbă, dar l'a excomunicat și din biserică.

Antisemitism în... Oradea-Mare... Da, în Oradea-Mare, această Romă a Jidovilor, cu privilegiul congresului studenților maghiari s'au făcut demonstrațiuni împotriva Ovreilor.

Demonstrațiunile au fost provocate de altfel tot de obrăznicia Ovreilor, cari s'au arătat foarte nemulțumiți de vorbirea cardinalului Schlauch, president de onoare al congresului, care în vorbirea sa a zis că Ungaria numai ca stat creștin poate avea viitor.

Candidatul de avocat Iacobi Andor (Jidan) la banchet a vorbit bătîndu-și joc de cardinal și spunînd că numai „liberalismul“ poate face țeara fericită. Petrasovich Géza i-a replicat arătînd că ticăloșii fac Jidanii.

D'aci supărare pe „noii patrioți“: ei au retras până și steagurile pe cari le arborase în onoarea studenților unguri, între cari nu credeau că se pot afla și... antisemiți.

„Zlagneana“, banca ce este pe cale a se înființa în Zlagna, deși unii au făcut la început greutăți, acum după-cum ni se scrie câștigă pe fiecare zi teren tot mai mult.

Noi dorim succes desăvîrșit și nu ne îndoim, că sub conducerea celor cari sînt în frunte, noua bancă va progresa spre folosul tuturor Românilor din Zlagna și giur.

Petrecheri. Corul vocal al plugarilor români din Secusigiu arangiază la 23 Aprilie v. (ruga) 1897 în curtea bisericii din loc, concert împreunat cu joc, la care invită corul vocal.

Jertfă a beției. Sfatul bun, se vede, e osândit să prindă mai cu greu între oameni. De câte-ori nu li-s'a spus oamenilor noștri

și în biserică, și în școală, și prin foile noastre: Feriți-vă de beție, căci ea este izvorul tuturor relelor și al păcatelor?! De câte-ori nu li-s'au arătat casuri din cele mai înfloritoare nenorociri, toate ca urmări ale beției! — Acum despre un cas nou ni se scriu din Agriș următoarele rînduri: Locuitorul *George Halmágyan* din Maderat s'a dus într'una din zilele trecute în comuna Agriș, unde avea să câștige ceva cu lauta; a beut însă acolo atîta holercă, până s'a îmbetat ca tunul. În această stare de neom, Halmágyan s'a urcat pe un vîrf de deal din apropierea satului, și cînd era să plece carăși de acolo, — nenorocitul a căzut în baia de peatră a varniței, de unde a fost scos numai mort și cu trupul zdrobit. — Eacă dară încă o jertfă a beției!

Moștenitorul italian la Petersburg. Din Roma se anunță, că moștenitorul italian și soția sa vor pleca în 15 Maiu la Petersburg, să facă vizită părechii imperiale rusești. Ei vor fi însoțiți de o mare suită. Se știe, că în toamnă țarul va reîntoarce visita, la Roma.

Spargeri. La Boros-Ineu s'a întemplat un furt cu spargere de o cutezanță ne mai pomenită. Hoții au furat casa Werthaimiană din chiar casa preturei: au tras căruța la fereastră, au tăiat fereastra cu diamant, au deschis-o și au scos cassa în care erau bani mulți și toate hîrțile și socotelile oficiului pentru regularea fluviilor.

Pentru a săvîrși aceasta, a trebuit cel puțin șase oameni și vreme de cel puțin o oră.

Gendarmii au început cercetările, dar până acum n'au ajuns la nici un rezultat.

O crimă îngrozitoare. Mercuri dimineața o crimă îngrozitoare s'a întemplat la Budapesta, în una din casele locuite de niște oameni mai săraci. Faurul Lente Iozsef a omorît adevărat pe draguța-sa Bari Teréz, pe un tovarăș al seu, Bura Iozsef și pe nevasta epistolerului Kovács Pál; și-a tras apoi un glonț șiesi, ba și-a mai tăiat cu briciul și gâtlegiul. Causa pentru care a făcut această crimă, e că stăpînul casei în care ședea omorîtorul, i-a abzis chiria; mai era apoi năcăjit și pentru-că nu avea de lucru, ear' tovarășul seu Bura îl batjocoria într'una. Chiar și seara s'au certat. Dimineața casa întreagă s'a sculat auzind împușcături. Alergînd spre odaia unde dormeau înghesuți șase inși: trei calfe de ferari, draguța omorîtorului, precum și nevasta lui Kovács Pál, împărțitor de scrisori (care din fericire era în serviciu de noapte) și o fetiță a acestora — ceialalți locătari găsiră în odaie un lac de sînge și două cadavre, pentru-că ucigașul și nevasta epistolerului nu muriseră încă.

Și-a otrăvit nevasta. Tot din Budapesta se scrie, că poliția de acolo a arestat ieri pe inginerul Gardos Lajos, pentru-că și-a otrăvit nevasta. Numitul inginer era om bogat și tiner, se însurase din dragoste, luînd o fată săracă dar frumoasă. De cîtăva vreme, așa se vede, i-s'a urit însă de nevastă și făcea dragoste cu o fată. El și-ar fi otrăvit nevasta îndată după ce ea născuse o a doua fetiță. Învinuirea de otrăvire a făcut-o soacră-sa, veduva Fedorcsák, care la judecătoria a mai spus, că ginerele ei demult voia să se despartă de nevastă și acum a otrăvit-o, ca să nu cheltuiască cu procesul de despărțire.

Cavalerul trăește încă. Am fost adus și noi, după foile ungurești, știrea, că fostul deputat *Latinovics Ernő* s'a sinucis în Montecarlo, fiindcă, în urma traiului său îmbuibat și fără cumpăt, săracise de tot. — Știrea însă nu-i adevărată, pentru-că tot foile maghiare spun acum, că coconul *Latinovics* tocmai în zilele acestea s'a reîntors viu la Budapesta.

În amintirea lui Vasco de Gama. Marti, în 15/27 Aprilie a. c., s'au împlinit 400 de

ani, decînd renumitul bărbat portugez *Vasco de Gama* a descoperit drumul pe mări, ce duce în India-răsăriteană. Prin această însemnată descoperire națiunea portugeză și-a îndeplinit o vechie și cea mai ferbinte dorință. Prin deschiderea acestui drum pe mare Portugalia a putut să iee puterea lumii din mîinile Veneției. Prin îndrăsneala sa întreprindere, vestitul marinar Vasco de Gama nu numai patriei și națiunii sale, ci lumii întregi a făcut servicii atît de mari, încît cu greu i-se pot și azi recunoaște după adevăratul merit. Amintirea lui Vasco de Gama, n'o sîrbează deci numai societățile geografice, nici numai patria singură a vestitului descoperitor, — ci o sîrbează an de an întreagă lumea cultă.

Poligamia în decadență. Șahul Persiei, *Nazr-ed-din*, care a fost ucis mai anul trecut de pumnalul unui făcător de rele, era un contrar al civilizațiunii din Apus și prieten credincios al obiceiurilor dela curțile domnitorilor din Răsărit. Ca atare, dînsul a lăsat în urma sa, în haremul regal din Teheran, 1700 de veduve în jale adîncă. Urmasul său însă, actualul domnitor al Persiei, *Monzaffer-eddin* altmîndr, lea gîndește și altcum ține să-și întocmească traiul familiar. — Din motive de cruțare, noul șah a redus numărul nevestelor sale din palat — la 60, cari până acum l-au făcut tată fericit al 23 fete și 4 fii. Proportia e destul de modestă; cu toate acestea dinastia Cadjar a șahilor persi nu poate fi îngrijată, căci ea și așa are încă un număr enorm de principii de același sînge, dintre cari fiecare are dreptul și dorința de-a urma taților pe tronul Persiei.

Un bărbat fără copii, în vîrstă de 28 ani, care știe ungurește și românește, și la cas de trebuință poate depune cauțiune de 1000 fl., — se recomandă și pe această cale pentru un post în cancelarie, *prăvălie* sau alte asemenea ocupațiuni, fie în localitate sau provincă. Condițiuni modeste. Doritorii să se adreseze la administrațiunea acestei foi.

Insertiune. Subscrisul am în Gurba o casă cu două chilii și culină în stat bun, cu intravilan întreg, cu superedificate, 2 staule, 3 colne, grădină și o zidire care se poate folosi de atelier (miheiu) în adins pentru măiestri fauri, s'au rotari, cari toate sunt acoperite cu țiglă; — aceste toate sînt de arîndat, pe lângă un preț moderat. Un faur (covaciu) român ar avea primire mai bună. *Gurba*, la 27 Aprilie st. n. 1897 *Theodor Cismaș*, econom duchenar.

Piața din B.-Pesta.

Prețul grînelor.

Grâu fl. 7.65—7.68; porumb (cucuruz) fl. 3.33—3.35; sîcără fl. 6.14—6.16; Orz fl. 4—4.20; ovēs fl. 5.60—5.65; mohor (sîmîntă) fl. —.—; bicău (sîmîntă) fl. —.—

Posta redacțiunii.

Sph. Cetit-ai „Myosotis?“ Multe s.

Sepreusanul, care ne-a scris despre popă și învățător: Luăm spre cunoștință ce ne scrii. Mulțumim de vorbele bune. Credem că se vor îndrepta de aci încolo, dacă nu, să știi că cei rei, cruțare la noi n'au să aște.

Mai multora cari au trimis corespondențe, poesii populare și povești: Se vor publica îndată ce le vine rîndul.

I. Mănăsterean, cojocar *St. Margita*. Mulțumim pentru spriginul ce ni-l făgăduiești. Cele trimise se vor publica cîrînd. Îți vom trimite și D. Tale acele portrete.

Redactor responsabil: **Ioan Russu Ștrianu.**

Juliu Derestyé

atelier central pentru modă de dame și domni în Arad.

16, Piața Libertății, 16.

ear' filiala acestuia în piața *Andrássy 18*, față în față cu Hotel Central.

Recomandă pentru sezonul de primăvară și de vară toate novitățile.

Mare colecțiune de pânuri pentru moda de dame colorite, dimpreună cu toate podoabele și cele aparținătoare.

Magazin bogat de umbrele din cele mai moderne, crețe și netede.

Chiffonuri de ale lui Schroll și pânze de ale lui Siegl și deposit mare de haine de pat și pânzături de masă. Sefruri de plisse, cretonuri de ale lui Cosmanos, bune de spălat, dela 18 până la 40 cr. Tivituri și toate cele trebuincioase pentru croitorie.

Recomand cu toată căldura atelierul de confecțiuni de dame întemeiat în anul 1884 ce se bucură de cel mai bun renume și stă sub conducerea personală a soției mele. Un facon de toaletă 6—9 fl. și toate confecționările referitoare la acest resort se primesc spre lucrare în prăvălie (dughean), precum și atelierul meu de confecțiuni, care se găsește în casa mea proprie din *strada Morarilor de jos Nr. 8*. Pentru cea mai bună croire luăm răspunderea.

Prețurile vor fi cele mai moderate.

Tot la mine se găsește și un mare magazin de Reverende negre din lână curată pentru preoți gr.-or., a 2 fl., 2 fl. 50 cr., 3 fl. și 4 fl.. de soiul cel mai greu, din care pentru o reverendă sunt de ajuns 4 m. dimpreună cu toate cele trebuincioase.

Confecționarea unei reverende de calitate cea mai grea nu costă mai mult de 20—25 fl. și 30 fl. Primim toată răspunderea pentru buna conf.

Brâne preoțești roșii sau vinete fl. 5—6 50 cr. și negre fl. 3 Pra-pori pentru biserică, răpizi, odăjdii, stichare se pot comanda în bogatul meu deposit.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprigin, semnez cu toată stima

Juliu Derestyé.

(40) 5—

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezerva fl. 100.000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interes fara privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fara abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandai.

43— [4]

Direcțiunea institutului.

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 7— „TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cea mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri să dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada principală Nr. 2 vis-à-vis de casa orașului, edificiul institutului de credit „Victoria“, etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Aduc la cunoștința p. t. publicului, că în

ATELIERUL MEU

din *Piața Tököli nr. 8*, se confecționează cele mai bune și solide ghete pentru domni și dame, precum: „Spiegel“ de vacs, lac rusesc, lac american negru și galben, jevroix francez, chagrin de vițel negru și galben. Primesc comande care se execută prompt.

Francisc Rognean,
pantofar în Arad.

[11] 16—

Hajek Antal

Sticlărie, porcelana vase de peatră, oglinzi, cadre, rame de cadre și lampe

MARE DEPOSIT

în Arad, curtea de sticlărie, strada Forray Nr. 7.

Recomand marele meu deposit în care se află tot felul de articole ce cad în această categorie precum: garnituri pentru prâns, ceaiu, cafea, moca și pentru spălat, cele mai ieftine și în cel mai bogat asortiment. Cele mai fine garnituri lucrate din sticla indigenă și franceză — pentru vin, apă, bere și liquor, foarte ieftine și fine.

Lampe pentru masă și de acătăt Ditzmar, pentru petroleu, de asemenea se află cele mai noue inventate, și de cele mai bune calități de lampe cu spirt; cele mai bune și durabile calități tacâmuri alpacos și Steyr, oglinzi, cadre și rame pentru cadre.

Arangiamente pentru hoteluri, birturi, cafenele provăzute cu inscripții sau monograme; tot felul de articole pentru arangiarea de bucătărie în asortiment abundanț și excepțional de ieftine se pot căpeta.

În atelierul meu pentru văpsirea de porcelan

care e unicul în Arad și jur se execută obiectele cu mult gust. — Comandele pentru întregirea de garnituri se efectuează punctual.

Mai departe îmi permit a atrage atențiunea onorabl. domni neguțatori de vinuri și bere asupra renumitelor buteli Siemens, pentru vin, bere și cognac de calitate neîntrecută și cari exclusiv numai dela mine se pot procura.

De asemenea recomand atențiunei onorabl. comersanți din loc și provincie vasele mele de peatră indigenă pe care în urma unei favorabile cumpărări sunt înlesnit a le vinde ieftin ca nimeni altul.

Toate lucrările de sticlărie ce se cer la edificii le execut prompt și foarte ieftin.

Pe când rog onorab. public să binevoască a cerceta depositul meu semnez cu toată stima

Hajek Antal,

ARAD, curtea de sticlărie.

(46) 4—